

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 L.

HIRDETÉSEK:
6-szorosban feltétlenül egy sor 20 fillér,
másként következők 16 fillér.
Nyitló: sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Viszátérés a multhoz.
- Az obstrukció nyitánya.
- Az aradi szocialisták a kettős szavazat ellen.
- Aktuális emberek.
- Gyórokiak Londonban.
- Hevesi Ödön meghalt.
- Tarkaságok.
- Obstrukció az előtérben.
- Carmellini csodál.
- Titokzatos váitók.
- Ha a férj öreg.
- Tárca: A Sátán tragédiája. Irta: Lengyel Géza.

Visszatérés a multhoz.

Arad, január 20.

A magyar parlamentárizmus történetírói jól teszik, ha hosszabb időt szentelnek a politika mai, domináló eseményeinek megfigyelésére, ha a politikai kritika és a történelmi objektivitás tudományos eszközeivel boncolgatják a mai események lélektanát.

Ez a kor a parlamentárizmus átalakulásának, reformálásának kora. Folytatása annak a gigászi munkának, amelyvel a mult század liberalizmusa a rendiség romjain felépítette a modern parlamentárizmus palotáját. Tagadhatatlan, hogy — mivel a politikai életben a fejlődés törvényszerűsége épp úgy érvényesül, mint máshol — e palota építésnél sokat felhasználtak a régi kövekből, a régi rendiség törmelékeiből. Egyes részeket pedig a rendiség stílusában építettek fel. Nehéz levetni a századok óta megőrzött, átöröklött szokásokat. Nehéz szakítani a multtal;

épp ezért egyáltalában nincs azon csodálni való, hogy a mult század liberalizmusának korszakalkotó produktuma: a parlamentárizmus nem tagadhatta le egy és más tekintetben a rendiséggel való egyenes rokonságát. Nem tagadhatta le különösen a magyar parlamentárizmus.

A rendiségnek legveszélyesebb, legfenyegetőbb hagyománya az a babonásan tisztelt konzervativizmus volt, amely kifejlődött a házszabályok körül. Kimondták: a házszabály szent és sérthetetlen. Aki hozzányúl, aki megváltoztatni akarja: hazaáruló. A házszabály — alkotmánybiztosíték; épp olyan parlamentáris jog, mint például az ujoncok megszavazásának vagy megtagadásának joga. Több mint harmincöt évig tisztelték, félték, tömjéneztek így a magyar parlamentben a házszabályokat. Mint valami faragott bálványkép állott a házszabály az elnök asztala mögött és előtte leborult félve, tisztelettel a parlament minden pártja.

Arra csak nagyon későn kezdtek gondolni az emberek, hogy ez a házszabály bálványimádás, ez a konzervativizmus ellenkezik a népképviselő elvével, sőt határozottan sérti, lábbal tiporja. Arra csak nagyon későn gondoltak az emberek, hogy a népképviselőnek kardinális program-pontja a nemzet többségének domináló szerepe, irányító akarata, amely nevetségessé, guny tárgyává válik abban a pillanatban, amikor egy kisebbség a házszabályoknak tetszés szerint való alkalmazásával leküzdhetetlen akadályokat vet a többség működése elé. Pedig erre a

gondolatra réges-régen rájöhettek volna a magyar parlament vezető emberei és ha mégse jöttek rá — az csak azzal magyarázható, hogy a rendiség gondolatvilága lenyűgözte az embereket, hogy nem fejlődött ki a népképviselő lényegének igazi értelmezése és nem hatotta át az embereket, írókat, politikusokat, államférfiakat az az igazság, hogy a nemzet bizalmának letéteményese: a többség a maga akaratának feltétlenül érvényt szerezhet.

Csodálatos, hogy mikor ezeket az igazságokat Tisza István gróf legelőször hangoztatta a parlamentben, — a tiltakozásnak milyen hangversenye hangzott feléje. A hazaárulás vádjának parittyaköveit zúdították feléje és megkövezni akarták, mert a házszabályrevízió megvalósításával a parlamentárizmust mélyíteni, tökéletesíteni akarta. Nem akarunk ismét történelmi események elmondására visszatérni. Hisz ama végzetes és viharos napok történetét mindenki ismeri, mindenki jól tudja, hogy az akkori ellenzék, — a mai házszabályrevíziót követelő és teremtő többség — milyen elkeseredett küzdelmet indított meg Tisza István gróf reformmozgalma ellen. Mi csak egy történelmi tény akarunk megörökíteni. Hogy ugyanis a magyar parlamentárizmus működésének jövődó irányát Tisza István gróf jelölte ki; e működés tervrajzát ő készítette el és — akarva, nem akarva — a magyar politikai élet kénytelen azokat a tervrajzokat elfogadni, megvalósítani, amelyeket a megsze pillantó politikai zsenialitás készített el.

A Sátán tragédiája.

Irta: Lengyel Géza.

— Kegyelmes uram, — jelentette az inas — vendégek jöttek — fölülről.

A Sátán, akinek ez a jelentés szólt, le verte szivarja hamuját és érdeklődve sétált ki fogadóhelyiségébe, a pokol tornáczára. Ez a tornác csopót sem félelmetes. Nagy, oszlopos, bolthajtásos helyiség, hol szépen át lehet hűsülni a forró nyári délutánokat.

Egy nyitottbajuszu ember és egy utiruhás bájos, elegáns hölgy várta itt a kegyelmes urat, aki vendégeinek barátságosan kezét nyújtott:

— Látogatóba jönnek, vagy állandóan lesz szerencsém?

— A világot se — tiltakoztak mindaketen a veszedelmes feltevés ellen. — Kissé korán volna.

Azután a férfi bemutatkozott:

— Sebő vagyok, az „Általános” részlet forgalmi szövetkezet vezérképviselője. Ez nőm, Ibolya. Üzleti ügyekben együtt utazunk. Megosztjuk a munkát. Kegyelmes urhoz nagyon fontos dolgok hoztak bennünket. Hallottuk, hogy az önök etablissement-jában, bár a forgalom igen nagy, a felszerelés kissé elmaradt. Nemkülönbön az üzletkezelés. Még minden a Dante módszere szerint megy. És, kérem, határozottan elavult. Az öreg olasz óta már egészen új pokolszisztémák jutottak előtérbe. Ott van az Edison-féle, a villamos rend-

szér, az automobil-rendszer, a drótnélküli szisztéma és a többi.

— Valóban — felelte a Sátán — mi még csak úgy more patrio kerékbe törünk, olajba főzünk, rostoson pirítunk. De azért nincs panasz a kiszolgálás ellen. Az az egy baj van csupán, hogy nagyon eiszaporodnak a kuncsáfok és Schwarcz ur, a könyvelőm, nem győzi a kontókat írni.

A Sátán itt kiáltott egyet:

— Schwarcz ur!

— Előjött egy fekete-haju, pocakos ember, nagy könyvet cipelt a hóna alatt és, amint a fegyházakban szokás, elmondotta rövid életrajzát:

— Voltam nagykereskedő és hordár. Hamis bukásért két esztendőre ültem. Erdemim elismerésül könyvelője lettem kegyelmes urnak.

— Schwarcz ur — szólt a Sátán, — a strazzát.

Schwarcz ur előszedte a könyvét és várt.

— Hová is valók az urak? — kérdezte a Sátán.

— Magyarországra.

— Hát te ki: Magyarországra.

Schwarcz ur felültette az „M” betűt és megmutatta, hogy a legkövérebb kontók ebben az áldott országban találhatók. Kasszabetörök és apró utonállók, politikusok és hírtápirók és minden foglalkozásbeli, minden rendű emberek lapjal tömegesen követték egymást és rajtuk felejgyesve annyi görbe bűn, hogy szegény

Schwarcznak valóban fájhatott a feje, míg eligazodott ebben a labirintusban.

— Lám, — mondotta Sebő — ezt az ósdi rendszert reformálni kell. Egy-két esztendő múlva uton u félen becsapják a kegyelmes urat, mert nem tudja már, kik az adóssai. Tessék kérem figyelembe venni az én ajánlatomat. Dobassa ki ezt az egész ócska lim-lomot és rendeztesse be velünk az intézetét. Olyan lesz ez az öreg pokol, hogy csodájára járnak az angyalok is. Finom, elegáns, zajtalan és hajszálpontos, kérikelhetetlenül pontos. Semmi fölösleges láрма, semmi füst. Villamos erő és süritett levegőnyomás. Egy csap fordul és nyekk, ötven ezer embernek mered fölfele a haja szála.

A Sátán elgondolkozva nézett Schwarcz urra. Schwarcz jóváhagyóan bólintott, mert közben Sebő ezer egyiptomi cigarettát ígért provízió gyanánt. Ez az egyetlen megvesztegetés hat a pokolban, ahol a Sátán kényes tüdije miatt szigorúan tilos a dohányzás. Csak titokban lehet üzni.

Leültek tanácskozni. Sebő már kész terveket szedett elő és míg a rajzokat bámulták, Ibolya gyöngéden feljók hajolt. A Sátánt, aki idelelni elszozott a finom, szép toalettektől, sőt többnyire nemcsak ruha nélkül, hanem egyszerűen nyuzott állapotban kapta a hölgyeket, egészen elszédítette a parfümös, formás asszony. Még egy utolsó aggodalma volt:

— Nagyon sok pénz kellene ehhez. És olyan rosszak manapság a pénzügyi viszonyok. Sebő megnyugtatta:

Ha valaki egy kis időt szentel a nagy kérdés tanulmányozására és előveszi azokat a hatalmas beszédeket, amelyeket Tisza István gróf akkor tartott, amikor nyíltan és férfiasan bejelentette a parlament előtt, hogy házszabályrevízióra a lehető legnagyobb és legégetőbb szükség van — e beszédekből akárki is meggyőződést szerezhet arról, hogy a koalíció vezérférfiai, számottevő politikusai egyszerűen lemásolják Tisza István gróf terveit és a nagy hazamentésnél úgy szerepelnek, mintha e gondolatok, e tervek az ő „hazafias” politikai intenciókból születnének meg. Egy szóval az egész politikai élet visszatér Tisza István grófhhoz. Tanuságul idézni fogunk Tisza István gróf beszédeiből. Mikor legelőször jelentette be a képviselőház ülésén a házszabályrevízió gondolatát — Kossuth Ferenc interpellációjára válaszolva, így szólt Tisza István gróf:

„Tisztelt Képviselőház! Engedjenek meg nekem, de aki a parlamentnek feladatát, misszióját, funkcióját igazán komolyan és helyesen itéli meg, az nem ma és nem tegnap, nem is a közelmúlt nagy küzdelmei alatt, de évek során át kellett, hogy arra a meggyőződésre jusson, hogy a magyar képviselőház szabályai sok tekintetben kiegészítésre, reformra, tökéletesítésre szorulnak. Nem momentán taktikai szükség, nem egyik, vagy másik pártnak, még kevésbé a kormánynak érdeke, de elsődrendű nemzeti kérdés az, (Egy hang a szélsőbalon: *Bécs parancsolja!*) hogy a magyar parlament házszabályai akként módosítottassanak, hogy azok a Ház méltóságának, tisztességének és a tanácskozások rendjének is biztosítására szolgáljanak.

Ebben a tekintetben nem kívánnék most elébe vágni a kifejlendő eseményeknek, még kevésbé kívánnék ezen a téren egy teljesen ideelőtti vitatkozást előidézni, de mégis szükségesnek tartom a felmerült különböző nézetekkel és aggályokkal szemben három irányban pozitív tekintetben és egy irányban negatív tekintetben jelezni egyéni nézetemet.

Negatív tekintetben jelzem annyiban, hogy abban a szerves házszabályreformban a törvényjavaslatok érdemleges tárgyalására vonat-

kozóan a vita korlátozását, vagyis a *klotúrt nem tartom szükségesnek*. Pozitív irányban pedig jelzem álláspontomat abban, hogy szükségesnek tartom, hogy kiegészítsük a házszabályoknak azon számos, de mindig hűságos dispozicióit, melyek az ugynevezett technikai obstrukció ellen irányulnak, továbbá, hogy megfelelőleg kiegészítsük a tanácskozás rendjének és méltóságának megővésére szolgáló intézkedéseket.”

Majd később, pár nap múlva az akkori miniszterelnök így fejtegette az ellenzék zúgó lármaja közben a házszabályrevízió szükségét:

„Egész röviden jegyzem meg, hogy Günther Antal az angol történelemből tartott rap-szodikus előadásában annyira távol maradt a tényektől, annyira teljesen önkényes, délibábos világításban mozgott, hogy valóban egy félóra kellene a Ház türelmét igénybe vennem, ha a tényeket helyreállítani és az angol történelem azon szakaszát helyes előadásban ismertetni kívánnám. És azt hiszem, hogy a Háznak ideje csakugyan nem erre való.

Ezért csak egész röviden konstátálom azt, hogy az angol parlament története 1881-től a legutolsó időkig egész fokozatos láncolatát mutatja fel a házszabályok szigorításának. Mert hisz, amint azon jelenségek felmerültek, hogy voltak a parlamentnek tagjai, akiket erkölcsi szempontok, az önfegyelmzés nem tartott vissza attól, hogy a házszabályokkal vissza ne éljenek: mindmegannyiszor kénytelenek voltak a felmerült visszaélésekkel szemben esetről-esetre szigorítani a házszabályokat. És történt az irakkal szemben, ez történt a szövetségű liberálisok és irak által a konzervatívokkal szemben és ez az akció még talán ma sincs befejezve, bár nagyban és egészben célját elérte, mert biztosította ismét az angol parlament munkaképességét. . . . Citálta t. képviselőtársam a Protection of Person and Property Billt, mely az Irlandban megtámadott személy és vagyonbiztonság védelmére hozatott. Mert, hisz már akkor a baj a kut volt és rendkívül, amint az angol mondja: *coercitionra, kényszerítő rendszabályokra volt Irlandban szükség a visszaélések megfékezésére. A szigorú házszabályok megmaradtak, sőt szigorítottak, de Irlandban a nyugalom és*

a béke mégis helyreállott. Higye meg nekem t. képviselőtársam, hogy Angliában nem is szokás az, hogy valaki azt mondja, hogy barátja egy eszmének, hogy meg akarja csinálni, de azután a junktimoknak olyan sorozatát állítja fel, amelyek következtében a gyakorlati megoldás azután sem az egyikre, sem a másikra nem lehetséges. Angliában komolyan szoktak valamit akarni, vagy nem akarni.”

Végül ide iktatjuk azokat az emlékezetes szavakat, amelyekkel Tisza István gróf szinte glorifikálta az új reformot.

„Az egész vihar, amelynek látszatát felkelteni igyekeznek, ez az egész vihar a szólásszabadság megvédelmezésére irányul, már pedig ismételtén kijelentjük, hogy a nagy vitáknak, a nagy, bosszas parlamentli küzdelmeknek lehetőségét bárminő újítást, bárminő reformot tartalmazó törvényjavaslatykkal szemben korlátozni nem kívánjuk. Anélkül, hogy bárminő ismételésekbe kívánnék bocsátkozni, csak röviden fixirozom, hogy miről van szó: a technikai obstrukció lehetetlenné tételéről van szó, szó van a Ház rendjének, méltóságának, tisztességének megvédéséről. Mert hiszen miben rejlik a nemzet és a parlament ereje? Mi másban, mint abban az erkölcsi tartalomban, amelyvel a parlamentli élet rendelkezik? Miben másban, mint abban a tiszteletben, abban a ragaszkodásban, abban a kegyeletben, amelyvel az egész nemzet pártkülönbség nélkül viseltetik a magyar parlamentje iránt. És ki méri a leghelyrehozhatatlanabb, sőt legvégzetesebb csapást a nemzetre, mint az, aki permanenssé tesz oly jelenségeket, amelyek valóban az undorérzést keltik fel a nemzet jobb elemeiben, amelyek csakugyan az elhidegülésnek, a közönynek jégtábláit zudítják a magyar parlament n'ármusra.”

Akkor, amikor e szavak elhangzottak, — vészes lárma, tomboló zaj fogadta azokat. Ki gondolta volna, hogy ugyanazon zajongó párt később, az idők múlásával akceptálni fogja e szavak igazságát. A csoda megtörtént. A politika visszatért Tisza István grófhhoz, azokon a csapásokon halad, amelyeket az ő politikai megszűlését vágott a jövődek kódébe. Ugyanazon tónus, ugyanazon alapgondolat vonul

— Részletfizetésre, havi részletfizetésre szállítjuk, kegyelmes uram, az egészséget. Hiszen tetszett hallani a címünket: „Általános részlet forgalmi szövetkezet.” A kegyelmes ur aláír egy váltót és azontul csak a részletekre lesz gondja. De az se gond. Megnövekszik a forgalom, az üzem pontos lesz, úgy rő majd a házson, hogy kifizethetnek belőle akár kétakkora adósságot is.

Ibolya biztatón, melegen nézett a Sátán szemébe, a Sátánnak felpeszdült a vére, ami abban nyilvánult meg, hogy finom, kék lángok csaptak ki az orrán. Tollat fogott és aláírta a váltót.

Sebő derülten csapott a Sátán kezébe:

— És most, kegyelmes uram, én invitálom meg. Jöjjen, látogasson el hozzánk, válogassa ki maga a legfurfangosabb emberpusztító, kínzó gépeket.

... Vidám napok következtek fent a földön. Kávéházba jártak, pezsgőben fürödtek és a fizetést egy kis hókusz-pókuszszal, menydörgéssel, kénköves lánggal intézte el a Sátán.

A gépek mind készen álltak már az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” telepén és egy külön lift szállította őket le a pokol birodalmába.

Mikor az utolsó darab is aláülyedt, valahol egy finom előkelő szálloda külön szobájában tartottak bucsu estélyt. Sebőnek még a telepen volt dolga, későn érkezett. És ahogy megérkezett, Ibolyát — hogy finoman fejezzük ki a helyzetet — a Sátán karjaiban találta. Fel-

háborodva rájuk akart rohanni. A Sátán egy könnyed mozdulattal elhárította:

— Eredj a pokolba.

— All right — szólt Sebő, annak tudatában, hogy a Sátán ajkairól ez a kijelentés nem pusztán káromkodás.

És szállott le rögtön a pokol mélyeséges fenekére.

— Csakhogy itt van, — örvendezett Schwarcz ur, mikor Sebő megérkezett. Itt a sok fene gép és nem tudunk vele mit csinálni. Ahány facér mérnök kóvályog itt, mindet összeszedtem. De egyik sem ért hozzá.

— Rám kell bízni — mondotta gögösen Sebő.

Összetoborzott egy csomó elkárhozott embert, cipeltette a gépeket, kiabált, parancsolt, intézkedett és a harmadik napon vígan katogtak a kerekek, duruzsolt a villamos drom, forgott, működött, dolgozott minden.

Sebő odaállt a kapcsoló táblához, amely előtt emelvény volt, amon van parancsnoki hid, beállítot a szikraküldőket, a drótnélküli gutaültést, a legválogatottabb halálnemeket osztogató vezetékeket és dolgozott.

A hajszálpontos berendezés csilhatatlanul leszállított a földről minden kipécézett lelket. Jött a talár ur, aki Sebőt valamikor az áru isméből megbuktatta. Jött a fűszernagykereskedő, aki ifjúságának legválságosabb idejében felmondott neki. Jött a fejpéres fiskális, a végrehajló, az anyós, mindenki. Már ütött a főbosszu órája. Már megszámlálta Ibolya percét.

már készítették a süritett levegőfürdőt a hűtlen asszonyoknak.

Ekkor megszólaltak az összes csengők, megnyílt a pokol kapuja, előkelő automobilon, amely utközben ötezer libát és ugyanannyi embert gázolt el, megérkezett maga a Sátán. A kegyelmes ur, finom, földelatt kifejtett szerveivel megérezte, hogy valami baj van. Az emberek azt mondták: titokzatos nyavalya pusztítja a népet. A Sátán tudta, hogy valaki az ő mesteriségébe kontárkodik. Maga mellé vette Ibolyát és villámgyorsan otthon termelt.

Új világ fogadta. A gépek, a drótok, a csapok, a fogantyúk, amiket vad összevisszaságban látott odafönt, az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” telepén, mind, pokoli harmóniában, helyükön, mind munkában. Jöttére régi emberrel, engedelmes segítőitársai abba-hagyták a munkát, élükön Schwarcz urral siettek elé és alázatosan üdvözölték. A kerekek, srófok azonban foregtak, dolgoztak tovább, pokolra-került lelkek szüdületes gyorsasággal, szüdületes tömegben szaladtak át a legválogatottabb kínzó procedurákon és az emelvényen nyugodtan, gögösen irónolt Sebő, az „Általános részlet forgalmi szövetkezet” főigynöke.

A Sátán bámult és pyönyörködött és elfejtette, hogy lángoló, kéken lángoló dühvel indult konkurrensé ellen. Felment az emelvényre és megveregette Sebő vállát:

— Meg vagyok e'gedve. Nem haragszom. Minden nagyon szép.

— Nem haragszik? De én! Én fuldoklom a dühtől.

végig a házszabályrevíziót indokló, magyarózó, sürgető beszédekben, mint Tisza István gróf beszédeiben. A két tev — részleteiben — különbözhetik egymástól, abban azonban összeesik, hogy a technikai obstrukciót egy és mindörökké lehetetlenné teszi. Sőt a mai házszabályrevízió abban a pontjában: „hogy az elnök jogosult, ha azt tapasztalja, hogy a házszabályok 215. szakaszának a), b) és c) pontjaiban körülírt felszólalási jog a képviselők részéről csakis a tárgyalás menetének megakasztása céljából vétetik igénybe, — a sürgősnek minősített tárgyalás tartalma alatt a Házat kérni olyan meghatalmazásra, hogy csak abban az esetben adja meg a szót, ha a felszólalás szükségét a maga részéről indokoltnak látja” — ebben a pontjában még a Tisza István gróf revíziójánál is szigorubb.

A sokat rágalmazott „régiszellem” így vezet át a nagy parlamenti reform akadályain a magyar nemzetet.

Az obstrukció nyitánya.

Ostrom a házszabályrevízió ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, január 20.

A képviselőház folyosóján már borong az új obstrukció felhője. A disszidensek már nem is tagadják, hogy az ujoncjavaslat megakasztásával gátat emelnek a házszabályrevízió elé. A mai ülésre két szónok jelentkezett: *Benedek János* és *Pető Sándor*.

Az ülésen *Iusth Gyula* elnökölt s meleg szavakkal elparentálta *Varga Károlyt*, Szabadka egyik képviselőjét. Emléket a Ház jegyzőkönyvében örökítette meg. A magyar jogászegyesület átiratban mondott köszönetet a Sínagy. Dzsó szobrára megszavazott nagyobb összegért.

Hédervári Lehel: A mentelmi bizottság nevében beterjeszté *Markbreit Gyula*, *Bernáth István*, *Lengyel Zoltán*, *Olay Lajos*, *Okolicsányi László*, *Halász Lajos*, *Hoffmann Ottó*, *Ivánka Milán*, *Blahó Pál*, *Sakicsák Ferenc*, *Bethlen Ádám* gróf és *Bozóky Árpád* ügyeiről szóló jelentést.

— Az nem baj — nyugtatta meg a Sátán. Én nem haragszom és elbocsajtom önt kegyelmemben. Mire vissza — egyelőre. Idővel majd idekerül, szövetkezetestől. Iolya azonban máris ittmarad.

Sabó válaszolni akart, de négy ember, négy sátnafajzat fogta és lökte be a léghajóba, amelyen most másodszer utazott fölfelé a pokolból.

— Iolya, kiáltozott kétségbeesetten.

De a léghajó ment fel, visszatartóhatatlanul, míg valahol a Dob utca táján ki nem fordította a pokol pünkösdi királyát.

— Vissza kell jutnom — határozta el Sabó minden áron.

Csakhamar kitalálta a módját. Megrövidítette földi bolyongását. Rézvelvert fogott és rövid úton fölbölte magát. Aztán várta a hatást.

Csalódott. A négy sátnafajzat helyett négy agyalfogta meg és vitte egyenesen a menyországba.

Kétségbeesett dühvel pillantott le az Ur trónusa elől a mélységes pोकoiba. És a látványt, amely elé tárult, lassankint kisimultak arca redői, megnyugodott, felderült.

Ott állott a parancsnoki hidon a Sátán, de ott ült mellette szőlő, aranyos trónuson Iolya. A Sátán keze dolgozott a fogantyukon, ő, de nem a Sátán akarata. Iolya dirigálta minden mozdulatát és az asszony szemöldökrándításait engedelmesen, híven követte az egykor oly hatalmas nagyur.

(Benedek beszél.)

Benedek János: Hosszu szünet után szóval fel. Uja eltért a függetlenségi pártától...

Eitner Zsigmond: A horvátokhoz vezet az az út!

Nagy György: Papagálypolitika mindig a horvátokat felhozni!

Elnök: Nagy Györgyöt folytonos közbeszólásaiért rendreutasítja.

Benedek János: Felolvassa egyik bécsi lapnak azt a cikkét, melyben ez bejelenti a létszámemelést. A koalíció nem teljesíti vállalt kötelezettségeit s ez intő példa az országnak, hogy ne kövesse. Szól a tisztizetések emeléséről és a kétéves katonai szolgálatról s azt találja, hogy a függetlenségi párt minden egyéb, csak demokrata nem, holott ez volna programjának vezető elve.

Hoitsy Pál: A függetlenségi párt régebben volt demokrata, mint önök!

Benedek János: Régebben csakugyan demokrata volt. De mióta *Hoitsy Pál* ujabban belépett abba, minden egyéb, csak nem demokrata.

Benedek János beszéde közben a függetlenségi párttól folyton közbekiabáltak:

— Mi van Komjáthyval?

— Többször hallom ezt a közbeszólást, — válaszolta *Benedek*. Kijelentem, hogy feltétlen híve és becsülője vagyok *Komjáthy Béla* kiváló személyének, de annál a helyzetnél fogva, melyet mint választási elnök foglalok el, nem veszek részt semmiféle pártgyűlésben és korteskedésben.

Azután folytatta beszédét, tiltakozott az ujoncjavaslat, helytlen közjogi kifejezések ellen s arról beszélt, hogy a magyar tisztek nincsenek alkalmazva kellő számban a hadseregben. *Jekelfalussy Lajos*: Mesebeszéd!

Benedek János: Azt beszélik, hogy nem megy még magyar ifju a katonasághoz.

Nagy György: Ifiakat azért csapnak ki a honvédisiskolából, mert nem kell nekik a fekete sárga zászló.

Elnök: Ne tessék folyton közbeszólásokkal zavarni a szónokot.

Nagy György: Csak érdeklődöm!

Elnök: De ne közbeszólással tegye!

Farkasházy Zsigmond: Közbeszólást lehet!

Elnök: A képviselő urat rendreutasítom! Tessék megnézni a házszabályokat!

Benedek János: Szóvá tette ezután, hogy 1868. óta ígérk a katonai büntetőörvénykönyv reformját s mégsem került eddig napirendre. A hadsereg minden modern eszme elől elzárkózik. A drill nem engedi kifejlődni a katonai önálló egyéniséget. Elmond önkéntes korábbi anekdotát, mikor a sok laufsritől kidő pajtásán k segítségére sietett. A kapitány di háson rászólt:

— Hagyja csak! Ha ez felfordul, lesz helyette más gyalogos, ha én megdögök, j egy másik kapitány, de még ha a szent ges a ya elhal, akkor is akad másik rómpápa.

Markos Gyula: Szabadkőműves izlés lenség!

Benedek János: Jellemző, hogy ehhez megtörtént anekdotához a függetlenségi p mosolyog, de a függetlenségi párt egy tá felháborodik rajta.

Benedek beszéde végén határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a kormány utasítassa a házassági óvadék eltörlésére.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter reflektál *Benedek János* ama kijelentésére, hogy a hadseregben az volna a felfogás, hogy a legénységnek nincs becsülete, mert igen minden katonának van becsülete.

Pető Sándor beszél ezután a javaslat ellen. Határozati javaslatot terjeszt elő a katonai raskodás sürgős reformálása ügyében.

(A pozsony-bécsi villamos)

Návay alelnök ezután javasolja, hogy gyék fel a holnapi napirendbe a pozsony b villamos vasútra vonatkozó javaslatot.

Lengyel Zoltán tiltakozik ez ellen. A ülésben a közlekedési bizottság visszatetta már, a mostani ülésen sem vehet hát elő.

Molnár Jenő közbeszól: Törvénytele

Elnök rendreutasítja *Molnárt*.

A kormánypárttól nagyon sokan igaznak *Lengyelnek*, mire az elnök szavazás

most még kevesebb az erőm hozzájuk . . . Negyven éves multam s ekkor újból megpróbáltam, de most se volt bizalmam magamban . . . Most ötvenes vagyok és azt hiszem, talán sikerül olyan alakítást nyújtanom amely nem sérti a Shakespeare szellemét . . . Különben — ha élünk — két év múlva megbíráhatnak majd Budapesten is.

Csütörtök este játszott Zaccani utoljára Turinban s akkor is az *Ördög* címszerepében bucsuzott. Pénteken már Bergamban lépett fel, hol meg volt állapítva még a premiér előtt az egész műsor. Előadás közben, telefonikus és távirati információk után, az *Ördög* két előadását állították be utólagosan a műsorba.

Zaccani szerint két kellék szükséges ahhoz, hogy egy modern darab sikert arasson: gondolat és elmésség. Az *Ördög* ben — szól — mindezt megtaláltam és remélem, hogy ötvenszer-hatvanszor fogom eljatszani ebben a saisonban. A többi városokban is biztos a siker, mert véleményem szerint Turin a legműveltebb s lakosságára nézve legegységesebb város, ahol legkevesebb az idegen elem. Nincs része sok premiérben: kétévenként alig akad egy kettő.

Befejezésül még csak annyit mondok, hogy ha a tetszésnyilvánítást osztályozzuk, a legnagyobb hatást az első és második felvonás végjeleneke keltette; a harmadikban pedig Zaccaninak rögtönzött, stilszerű gesztusa melylyel jelezte, hogy az omni-nózus levelet elfelejtette kézbesíteni a festőnek.

Különben pár hét múlva az *Ördög* újabb tűzkeresztségen megy keresztül: február 15-én lesz a bécsi premiér a Volkstheaterben.

Az „Ördög” Bécsben.

Molnár Ferenc kitűnő darabja, az *Ördög* a jövő hónapban kerül színre Bécsben. Végre elérjük, hogy nemesak osztrák kísértetek járnak Magyarországon, hanem magyar *Ördög* is Bécsben.

Gyoroikiak Londonban.

A csángó-kiállítás.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, január 20.

Miután Gyorok itt van Arad közelében és miután Gyorokon a csángó házilpar termékei művészi kivitelűek, tehát igen természetes, hogy Aradon nem valami nagy keletnek örömdenek a csángó varrottások. Hiába igyekezett ennek a néprajzi és iparművészeti szemléletből egyaránt értékes áruinak reklámot csinálni az Aradi Magyar Védőegyesület, a gyoroki csángó varrottások nem igen tudtak hírré válni. Pedig semmivel sem állanak a katasztrófai varrottással mérhetően.

Most azonban olyan esemény készül, amely először egy csapásra kelendővé fogja tenni ezeket a holmikat. Köztudomású dolog, hogy Magyarországon csak akkor kezdik méltányolni a házilpar értékesebb termékeit, ha több a külföldön elismerik azokat. Így volt ez a szász varrottással is. Berlinben már régen kapós portéka volt, mikor *Gyarmathy Zsuzsanna* buzgólkodása révén észrevették és felkapk idehaza is.

A gyorokiak most Londonban próbálják a maguk holmiját értékesíteni. A londoni magyar kiállítás eszméje adta meg a lökést ehhez a dologhoz, amely gróf *Károlyi Gyulánának*, a magyar ipar egyik legbuzgóbb apostolának kezében fogamzott meg. Tegnapelőtt ugyanis eljött Gyula gróf főispán magánlakásán értekezlet folyt le, amelyen azt állapították meg.

Aradmegye és Arad városa mit küld a londoni magyar kiállításra. Az értekezlet egyhangúlag úgy határozott, hogy az aradmegyei kollektív nagyrészt gyoroki csángó varrottások-

ból állítják össze. Hogy Arad városa mit fog kiállítani, az egyelőre még nem biztos; valószínű, hogy az aradi fa- és fémipariskola készítményei, melyek a milánói kiállításon aranyérmeket nyertek, Londonba is kikerülnek. Az Arad városi kollektív azonban, — miután Aradnak a magas pótdáron kívül semmiféle specialitása nincs, aligha fog nagyobb feltűnést kelteni.

A londoni kiállításnak azonban mégis lesznek aradi érdekességei: a Litke pezsgógyár sátorában két *aradi Hébe* fogja az italot töltögetni, bokorugró szoknyában és nemzetiszín pruszlikban.

Rajtuk kívül az aradi utcák még egy virága kerül fel elárúsítónőként Londonba. És a dologban az a legérdekesebb, hogy mindhárom hölgynek a szerződésében van egy rideg passzus, amely záradal erkölcsöket követel tőlük. Mivel azonban ma már népdallag megállapított tény, hogy a virágnak megtiltani nem lehet, tehát remélhetjük, hogy a zárdaparagrafust sem fogják különös szigorúsággal felfogni. És akik tisztában vannak a viszonyokkal, azt mondják, hogy ez a három aradi hölgy lesz Aradváros kiállításának legkapósabb része.

Hevesi Ödön meghalt.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár gyásza.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 20.

Az ország pénzügyi életének egy vezető embere, akit Aradon is jól ismertek, s akinek Arad egy pénzügyi válságának rendezésében kiváló rész jutott: *Hevesi Ödön*, a *Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület* vezérigazgatója ma meghalt. Hosszabb ideje súlyos beteg volt, s a halálhíre nem jött váratlanul. De mindenütt, ahol a kiváló közgazdasági szakférfiút és a végtelen szeretetreméltó embert ismerték, őszinte részvétet keltett a gyászhir.

Hevesi Ödön pénzügyi működését az Osztrák Magyar Banknál kezdte s már mint igen fiatal ember a bank bécsi főintézetéhez jelentős állásba jutott. Majd a *nagyváradi* bankfiók főnöke lett, amely állásban azonban csak rövid ideig működött. Kiváló képességeit fölismerve, a budapesti főintézet vezetőjévé nevezték ki.

A Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület igazgatósága, a nevezetes Pinfischich-sikkasztás után az intézet újjászervezését határozta el. Ennek keretében új ügyvezető-igazgatót állást létesítettek, amelyre *Hevesi Ödönt* hívták meg. *Hevesi Ödön* hatalmas kézzel fogott hozzá az ország első takarékpénztárának fejlesztéséhez. A takarékpénztár addig ugyyszólván csak a jelzálog-üzletre terjesztette ki hivatáskörét, *Hevesi* a többi üzletágakat is jelentős mérvben kiterjesztette, úgy, hogy az intézet forgalma hatalmas lendületre jutott.

Aradon a pénzügyi élet emberein kívül is sokan ismerték *Hevesi Ödönt*. Mikor 1898-ban az *Aradi Polgári Takarékpénztár* válságba jutott, *Hevesi Ödön* állott az élére az akciónak, amely a fővárosi tekintélyes intézeteket a segítségben való részvételre bírta, az ő vezetésével törtörték ez ügyben az értekezleteket, s jó részben neki is köszönhető, hogy a nagy izgalmat keltett válságnak az aradi piac karát nem látta. A takarékpénztár ügyében akkor sűrűn megfordult Aradon.

Több év óta betegeskedik, s mintegy két éve állandóan távol van hivatalától. Egy évet *Kairóban* töltött, de az afrikai enyhe klíma nem segített rajta. Hazajött s azóta köztudomású volt, hogy menthetetlen. Neje, *Lándosi Lud*

millán kívül fogadott leánya, *Hevesi* Edmé gyászolja, aki néhány év előtt ment férjhez.

Hevesi Ödön halálával megüresedett a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatói állása. Ez állásra valószínűleg ifj. *Walder* Gyulát, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatóját fogják kinevezni, aki Hevesi betegségére idején állandóan helyettesítette. Ifj. *Walder* Gyula tudvalevően aradi származású ember, *Walder* Gyula keresk. tanácsosnak, az aradi közélet tekintélyes tagjának fia, aki aránylag igen fiatal korban jut az ország első takarékpénztárának élére.

TARKASÁGOK.

Carmelini utánczója. Az ugynevezett bűvészek egyik legragyogóbb típusának, az Aradon időző *Carmelini*-nek van egy pompás produkciója. Bekötött szemmel eltalálja, hogy mit írtak tőle husz méternyire egy cédulára. Ma este egy bohém társaságban erről a produkcióról folyt a szó. *Várnay* Jenő, a színház doré apaszínésze fitymálólá nyilatkozott:

— Ez semmi. En is megcsinálom. Irjatok valamit egy cédulára.

Várnaynak bekötötték a szemét és a társaság lázas kíváncsisággal várta az eredményt. A cédulára ezt írták fel: *igyon meg egy pohár vizet.*

Várnay néhány pillanatra úgy tett, mintha gondolkodnék, azután a társaság egyik tagjához ment, akire már régebben „pikje” van. Megállt előtte és hatalmasan — *arcultatott.*

— Nem ez volt felírva! — kiáltották.

Várnay nyugodtan szolt:

— Pardon, tévedtem. Még nem vagyok egészen gyakorlott.

Különbség. A ma esti *Lili* előadásán hallottuk:

— Mondja, mi a különbség *Komlóssy* Emma és *Faludy* Károly között.

— ?!

— *Komlóssy* csak *Lili*, *Faludy* több. Ó *Lili*-puti.

A tüntetés. Kávéházi beszélgetés:

— Eljön a holnapi *Carmelini* este?

— Nem. Attól félek, hogy tüntetések lesznek.

— ???!

— *Brilliansü elüntetések.*

A szerelm szimbóluma. A színház lírai szerelmeséről, *Horti* Sándorról mondták el nekünk ezt az apróságot. A kedvelt fiatal színészt két héttel ezelőtt megszólította egyik ismerőse:

— Mondja csak, mért szív maga szultán-cigarettát?

— Hja, ez szimbólum — válaszolt *Horti*.

A cigarettával szimbolizálom szerelmemet. Most például annyi hölgyet szeretek, mint a török szultán, ergő szultán cigarettát szívok.

Pár nap múlva ugyanaz az ur hölgy-cigarettával a szájában látta meg *Hortit*.

— Tetszik tudni most csak egy hölgyet szeretek — adta meg a választ a lírai szerelmes.

Egy héttel ezelőtt az illető ur ismét megszólította *Hortit*:

— Kedves mester, mért olyan szomorú?

A lírai szerelmes szó nélkül rágyújtott egy *drama*-cigarettára.

— Ühüm, értem, szakítás . . .

Az utolsó epizód ma játszódott le. Az érdeklődő ur egész délután *Hortival* ült. Feltűnt neki, hogy nem gyújt cigarettára.

— Mért nem cigarettázik, — kérdezte. — Hát ez mit szimbolizál?

Horti szomorúan válaszolt:

— A hónap végét. De ebbe nem vagyok szerelmes.

A lazac. A *Kállay* Jolán szombati, pompásan sikerült, házavató estélyén, a halak közül főleg a lazac volt kelendő: Éjféltre már csak egy kis darab maradt. Ketten nyultak egyszerre utána: *Horti* és *Faludy*. Az utóbbi volt a fűgőbb, ő kapta el. *Horti* fitymálva legyintett:

— Csak egye meg. *Lazac* *verdi*en.

A táncos rendőr. Az aradi rendőrség egyik marcona, de ifju közlegénye pár hét óta a tánciskolat látogatja. Elvégre egy modern rendőrnök is tudnia kell, hogy mi a polka, a lengyelke és a boszton. A mi emberünket annyira elragadta a tánc, hogy folyton ez jár az eszében.

A múltkor az *Andrássy*-téren állott őrt. Dél felé arra ment *Riedl* István rendőrfelügyelő és megszólította:

— Mióta áll itt?

A rendőr, aki ekkor is a táncra gondolt, haptakba vágta magát:

— Jelentem alálassan felügyelő urnak, három órája állok — boszton.

Titokzatos váltók.

Ki a hamisító?

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, január 20.

Az aradi királyi ügyészséghez az aradi királyi kereskedelmi és váltó törvényszék három darab, összesen ezeröttszáz koronáról szóló váltót tett át. Tudvalevő, hogy az ügyészség nem az a fórum, amely a váltók összegét behajtja, hanem rendszeren azok a váltók kerülnek eléje, melyeknek aláírását az elfogadó, megvetést jelentő gesztus kíséretében, nem ismeri el a magáénak; a másik pillanatban már azt is kijelenti, hogy az aláírás hamis. Soha se látta, soha se írta alá a váltót, szól most már feldühödten; a törvényszék kénytelen a hamisító ellen az eljárást megindítani s azt már is elérte a megszerült adóz, hogy halasztást nyert a fizetésre. Az elfogadóknak ritkán sikerül ezzel a kifogással a fizettség alól végleg kibujniok, mert a váltóhamisítás keserves kenyér, amelyet holmi apró-cseprő összegekért nem érdemes megkóstolni. A kezesek azonban már gyakrabban praktizálják ezt a metódust. Különösen mióta Magyarországból megindult a nagy kívándorlási folyam, azóta a vidéki váltó-törvényszékeknél garmada számra kerülnek perlés alá olyan váltók, melyeknek elfogadói Amerikában vannak és itthon lévő kezesek azon a címen, hogy névaláírásuk hamisítva van, a fizetési kötelezettség elől akarnak menekülni.

Az aradi királyi ügyészség előtt megindult váltóhamisítási perben az egyik szereplő Amerikába szökött s a kezes megtagadta a fizetést azért: mert névaláírását, állítása szerint, a váltóra ráhamisították. Az ügyészség megindította a nyomozást a rendkívül érdekes bűnpörben, melynek részleteit az alábbiakban ismertetjük:

Kaufmann Sándor aradi gabonakereskedő élénk üzleti összeköttetésben állott *Huber* György aradszentmártoni gazdával, aki a földművelés mellett állatkereskedéssel is foglalkozott. *Huber* igen tehetséges ember hírében állott. Nagy mérvű forgalmat bonyolított le és mindig sok pénzt látta nála. Az utóbbi években, különösen a pénzválság ideje alatt, erőszakolt üzletekbe ment bele s nagy veszteséggel voltak. Annyira jutott, hogy bűnös manipulációktól sem rettent már vissza. Egy nagyobb partit lopott ökröt vásárolt, s emiatt az aradi királyi törvényszéknél ellene eljárás volt folyamatban. *Huber* észrevette, hogy a talaj megingott alatta: Amerikába szökött. *Kaufmann*al kötött üzleteit váltókkal szakta lebonyolítani. A váltókat rendezte

sen gabona árában kapott előlegek fejében állította ki. Midőn *Huber* bonitása megingott, akkor *Kaufmann* arra kérte, hogy a váltók alá írasson kezeseket.

Huber három váltóján *Messer* Ádám aradszentmártoni gazdálkodó szerepel mint kezes, aki úgy *Kaufmann*al, mint *Huber*rel szintén összeköttetésben állott.

A váltók lejáratát ideje elérkezett és *Messer* nem fizetett. *Kaufmann* a váltókat, melyeknek összege körülbelül ezeröttszáz korona, *Müller* Lajos dr. közjegyzői irodájában megóvatoltatta és az aradi királyi törvényszéknél peresítette. *Messer* a törvényszéken kifogást emelt az ő aláírásának valódisága ellen és kijelentette, hogy a neve mind a három váltón hamisítva van.

Mint hogy a váltóhamisítás hivatalból üldözendő, a váltótörvényszék áttette az ügyet az ügyészséghez, a mely megindította az eljárást.

A nyomozás már megindult. *Messer* a nyomozó hatóság előtt is fenntartja állításait s ragaszkodik ahhoz, hogy vagy *Huber*, vagy valaki más nevét a váltóra ráhamisította.

A váltókon *Messeren* kívül még *Hack* Ádám és *Vricz* Teréz aradszentmártoni lakosok szerepelnek mint jótállók. *Messer* tagadásával a törvényszék írásszakértők véleményét fogja szembeállítani, a kik az aláírást összehasonlítva *Kaufmann* birtokában lévő *Messer* által aláírt és valódiaknak elismert aláírásokkal, meg fogják állapítani, vajjon a perelt váltók nem tartoznak-e abba a kategóriába, melyekről fentebb szólottunk.

A tanács gondolatai.

Carmelini (a városi tanácshoz): Fogadjunk, hogy eltalálom az urak gondolatait.

Egy városatyá (közbevág): Nem lehet. Nincsenek.

Ha a férj öreg.

A szép asszony szökése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, január 20.

Szegeden sajtóságos eset történt szombaton *Somogyi Szilveszter* dr. főkapitány hivatali szobájában. A főkapitányhoz beállított egy dult arcú, öreges ur:

— *Schmidt* Károly tiszalaki nyugalmazott államvasuti hivatalnok vagyok, — mutatkozott be.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte a főkapitány.

— Én kérem, a feleségemmel szeretnék beszélni. Ezt eszközölje ki a főkapitány ur.

— Én?

— Igen, igen, mert a feleségem nem akar velem találkozni. A dolog úgy áll, hogy a feleségem, aki jóval fiatalabb mint én, megszökött tőlem s beiratkozott a szegedi bábaképzőbe. Hiába könyörögtem neki, nem akar visszatérni hozzám, de még csak szóba sem áll velem. Azért jöttem a főkapitány urhoz, hogy citaltassa föl.

— Ez nem igen áll módomban, de majd megkíséreltem. Telefonálók a bábaképzőbe, hogy jöjjön föl a felesége.

A főkapitány telefonhoz hívatta az asszonyt, de az kijelentette, hogy az urával, akit öregsége miatt szívből gyűlöl, nem óhajt többé találkozni. A főkapitány körölte ezt a türelmetlenül várakozó emberrel, aki látszólag megnyugodva elment.

Félóra múlva aztán a bábaképző intézet igazgatósága közölte a rendőrséggel, hogy az

intézetbe egy revolverrel fölfegyverkezett ember akar behatolni s mindenkit lelővéssel fenyeget. A főkapitány rendőrököt küldött ki, akik a boldogtalan vasúti hivatalnokot találták a bábaképző előtt. A szerencsétlen ember a rendőrökre is fegyvert fogott s csak nagynehézzen tudták megfékezni s a rendőrségre vinni. Schmidt a rendőrségen újra sírva könyörgött, hogy eszközöljék ki a feleségével való találkozást.

Somogyi főkapitány újra elizent az asszonyhoz, hogy teljesítse férje kívánságát.

— Nem megyek, mert félek, hogy megöl, — jelentette ki az asszony.

A rendőrök megnyugtatták, hogy a találkozás rendőri felügyelet mellett megy végbe, mire az asszony fölment a rendőrségre.

Megindító, megrázó jelenet történt ekkor. Az izgalomtól remegő hivatalnok térdre vetette magát az asszony előtt s zokogva könyörgött, hogy térjen vissza hozzá. A csinos fiatalasszonyt azonban csöppet sem indította meg a férj rimázkodása.

— Nem megyek, utállak.

— De miért? Nem voltam hozzád jó?

— De az voltál.

— Nem teljesítettem-e kívánságodat?

— De igen.

— Hát akkor miért hagytál el?

— Mert öreg vagy, én meg fiatal vagyok.

Schmidtet erre elhagyta az önruralma. Örjöngeni, dühöngeni kezdett. Az asszonynak akart rontani, de a rendőrök lefogták s nagy nehezen kibuzták a főkapitány szobájából. A szerencsétlen ember még akkor is örjöngött, amikor a rendőrök kivitték az állomásra. Valószínű, hogy lelki egyensúlya örökre megbilblent. Hazaszállították Tiszalakra.

Carmelini csodái.

Nagyszabású eltűntetések.

Arad, január 20.

I. Aradon.

— Tisztelt urakok és hölgyek, — szolt tegnap este Carmelini, a sikerekben dus bűvész, — én megvagyok a legügyesebb fekete művész, aki létezik. Én mindent ellopok, és mindent eltűntetek és engem nem lefőzött még senkise nem.

Ez a nagyhangú kijelentés élénk visszataszítást keltett az egyik asztalnál, ahol Aradváros tanácsának tagjai ültek. Varjassy Lajos tagadólag rázta meg a Kadas Kálmán fejét és így szolt:

— Ez az ember heneveg. Le fogom főzni!

A polgármester ezután kivonult a pódiumra és a meglepett Carmelini kezéből kivette a bűvész-pálcát.

— Tiszteit hölgyeim és uraim, — mondotta — ezennel be fogom mutatni, hogy Aradon sokkal több bűvész teremnek, mint ez az ur. Uraim és hölgyeim, önök valamennyien tudják, hogy Aradon gyáralapítási akció van. Hókusz-pékusz, ime, már el is tűntettem. Gyáralapítási akció nincs többé!

A nagyzerű mutatvány zajos tapsot aratott, mire Varjassy így folytatta előadását:

— Mindez azonban semmi. Ime, uraim és hölgyeim, ezennel kidobok az ablakon néhány ezrest a vashid ügyében. Önök, tisztelt uraim, látták, hogy az ezreket kidobtam. És ime, az ezresek, amint méltóztatnak érezni, az önök vállait nyomják!

A gyönyörű mutatványt hatalmas tetszészaj követte. Carmelini az irigységtől sápadtan nézett a polgármesterre, aki így folytatta:

— A tisztelt bűvész ur feketekávéját főzött önöknek tűz nélkül. De legalább kávéja volt hozzá. Tisztelt hölgyeim és uraim, ime, nálam nincs se tűz, se kávé, sőt még csak edény se. Hókusz-pékusz, — nem csináltam semmit és önök mégis udják, hogy most jön a fekete leves. De gyerünk

tovább. Ime, itt van a város kasszája. Most beleteznek ezer egyforintost és — ime — a bezárt kasszából elgurulnak a forintok!

Carmelini kinosan rága az ajkát és idegesen kiáltott fel:

— Ujjé, hát ez is valami? Én különbeket fogok megmutatni!

— Ugy? — kérdezte gunyosan Varjassy. Hát akkor tegyünk egy próbát. Tetszik látni, uraim és hölgyeim, itt van a 78 százalékos pótdó. Felszólítom a bűvész urat, hogy tüntesse el, ha tud valamit!

Carmelini felordított, mint egy halálra sebzet-krokodilus.

— Nem, ezt nem tudom megtenni, — szolt reak-tó hangon. [Rónai urt csomagoltasson!

A bűvész ezután két könyvecsképet törölt ki a szeméből és röviden a föld alá süllyesztette magát.

II. Budapesten.

Minthogy Carmelini ur ma hétfőn este nem tartott előadást, én vettem bérbe a bűvész művész ügyességét és vele a következő szerződésre léptem:

1. Carmelini ur az első alkalmatossággal Budapestre utazik velem s ott sorban vizitelünk hazánk Nagyjainál.

2. Köteleles eltűntető tudományával a Nagyok zsebéből, veséjéből, szivéből és májából minden el-lophatót ki és belopni.

3. Honorárium: Carmelini megtarthatja magának, amit a Nagyoktól lopott.

Wie gesagt, so gethan mondanak a delegátusok, mi azonban felültünk az expresszvonatra s Budapestre száguldottunk.

A keleti pályaudvarról egyenesen a miniszterelnöki palotába sanzsirozott hennünket a mester s a második pillanatban már Wekerle Sándor történeli fehér mellénye zsebében tartotta a kezét.

— Baj van, szólt Carmelini, nagy baj van.

— Mi a baj, szóltottam kétségbeesve, az első debüt balsikerén elesüggedve.

— A Vatikánt csak nem bérelhetem ki a tizen-egyezer szobával, hogy oda raktározzam be mindazt az ígéretet, ami ennél az urnál el van helyezve. Köszönöm a honoráriumot, én megyek vissza Aradra. Azt hittem, hogy én vagyok a legnagyobb bűvész, aki egy csőből fekete kávéat tölt, tölt és egyre tölt. Ez az ur a Carmelini Carmelinije: szive, mája, zuzája és összes zsebei tele vannak ígéretekkel. Uram én ezek ellopására nem vállalkozom.

— Lopjon mester, lopjon, biztattam és ő lopott, lopott, lopott, míg Wekerle Sándor egyre fogyott, fogyott, fogyott.

Kitűnt, hogy az ember ígéretekkel van kitömve.

Ijedten rebentünk tovább. Kossuth Ferenc fejedelmi lakásának kuleslyukán bujtunk be.

Carmelini ellopta itt: 1. Kossuth Ferenc azon beszédeit, melyekben az önálló vámtérületet ígérte meg százezer és egynehányszor. (Hálás kézzszorítás a vezér részéről.)

2. Kossuth Lajos arcképét az ágy felől. (Még hálásabb kézzszorítás.)

Andrássy Gyula grófot ágyban találtuk, mert még nem volt több mint ebéd után két óra, mikor a palotába léptünk. A mester jó kedvre derült.

— Ezt az urat alaposan kifosztom. És egy világot jelentő kézmozdujattal, zsebre rakta Andrássy Gyula gróf déli álmát. A Nagy Férfiu kétségbeesetten kiáltott fel:

— Nincs a természetben vesztes, csak én.

Darányi Ignácot éppen szociálpolitikai emész-tésen kaptuk rajta.

— Uram, ettől az embertől nincs mit lopnom. Ennek az asztalára lopok valamit.

A következő pillanatban ott állott Szilágyi Dezső bronzszobra és következőkép szólalt meg:

— Náci, mondj valamit, hadd cáfoljalak meg!

Eltűntünk és olyan hangokat hallottunk, mint mikor valaki szemüvegét vágja egy bronz szoborhoz s a szobor darabokra török.

Apponyi Albert gróf urnak a mester a torkába nyult. Kivette a baritonját és egyszerre vakító világozottság lett. Láttuk, hogy az óriási ember hatvan centiméter feketeséggé zsugorodott össze.

Günther Antal urról lelopott egy köpenyegyet, mely kívül szürke, belül fekete volt.

Jekelfalussy Lajos ur zsebéből nagy diadallal buzta ki a felemelt létszámot, amelyet azonnal betett a bécsi kis lottóba és ki is jött.

Rakovszky Istvánt is kerestük, de azt mon-dotta a házvezetőnője, hogy a lipótvárosi kasszinó-ban ujságírókkal kártyázik.

Végre Polónyi Gézánál adta le névjegyét a bű-vész. Bemenni nem mert, mert attól tartott, hogy ott lefőzik. Már pedig Carmelini is van olyan okos, hogy nem enged a veséjébe pillantani.

A lopott holmikat beraktározva haza siettünk s hogy a bűvész ma este fellép, azért kezeskedik

Utitársas.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Casanova, operett. Komlósy Emma vendégfőléptével. (C bérlet.)

Szerda: Katalin, operett. Komlósy Emma vendégfőléptével. (A bérlet.)

Csütörtök: San-Toy, operett. Komlósy Emma vendégfőléptével. (B bérlet.)

Péntek: Gretchen, bohózat. Bemutató előadás (C bérlet.)

Szombat: Gretchen bohózat. (A bérlet.)

* Komlósy Emma Lili-ben. Egy régebbi ígé-reletét váltotta be Komlósy Emma, mikor ismét eljött Aradra, hogy négy estén át vendégszere-peljen. Lili-vel, az operettek gyöngyével kezdte meg vendégszereplését. Zsufolt ház nézte vé-gig a bájos művész nő finomsággal teli alakít-ását és zúgott a taps minden énekszámá után és ismétlésre ismétlést kellett énekelnie a ki-tűnő művész nőnek. Lili bájos alakját még megtoldotta egyéniségének mindenkit magával ragadó szeretetreméltóságával és úgy énekel-t, hogy nyomában, mint egy ember, tapsolt az egész közönség. Komlósy Emma ismét szpo-ritotta Aradon diadalainak számát és anélkül, hogy primadonna-háborúságot akarnánk közlé-sünkkel előidézni, regisztráljuk azt a hirt, hogy Szendrey állandó vendégnek szerződtette Kom-lósyt. A Lili előadásán Hunyady, Leóvey ki-tűnő alakításán kívül kevés dicsérni való-t találtunk. Kulcsár ur úgy tesz-vesz a színpadon és mulattatja magát saját szerzeményű élcel-vel, mintha pórban lenne, nem pedig közönség előtt játszana. Ezzel a viselkedésével aztán partnereit kiközkentli szerepeikből és a mulatságot a közönség sínyli meg. Több tisz-telet a közönség iránt, az előadások előnyére szolgál. A zenekart Tilger betegsége miatt Schuster József karmester vezényelte ügyesen. H. G.

* Tolnay Ákos kollektív-kiállítására még csak e héten van nyitva, miért is ajánljuk a még megmaradt képek meglátogatását és felhívjuk a műpártolóknak figyelmét a hírneves festőművész képeinek megszerzésére. A kiállítás Weiss és Klein műtermében van.

* Carmelini estélyei. Valósággal csodálatot ébresztő és hihetetlen dolgok, amiket szombaton és vasárnap este a Központi szálló étter-mében művelt egy sötét arcú, köpcös emberke: Carmelini. Ez az olaszos nevű ur bűvész, még pedig a legjavából. Elképzelhetetlen ügyesség-gel tűntet el és varázsol elő mindenféle hol-mit, a gondolatolvasás terén pedig nejjével együtt olyan dolgokat művel, melyek teljesség-gel megmagyarázhatatlanok. A két estély nagy-számú és díszes publikuma nem győzött elegend-csodálkozni Carmelini mutatványain, melyeket a bűvész kacagtató magyarázatokkal kísért.

* **Komlóssy Emma vendéglátéka.** Komlóssy Emma, a budapesti Népszínház volt kiváló primadonnája holnap folytatja vendéglátékait. A művész nő holnap este a Casanova hármast női szerepét játssza. Szerdán a Ka'alin Germainját játssza, csütörtökön pedig a San Toy ban lép föl.

* **Ujdonságok.** A színház igazgatója az idel szeszónban több sikert aratott ujdonságot mutat be. Így legközelebb színpadra kerül először a Magyar Színházban sikert aratott szatirikus bohózat, a Gretchen. Nemsokára a Vetélytársak és a Patachon című bohózatokat mutatják be, azután sorra kerül a Vig Niebelungok című pompás operett. A budapesti Népszínház szenzációs sikerű kassza-darabját, a Bákirálynőt is megszerezte az igazgató.

* **Képek Afrikából.** A civilizáció uttörői évtizedek óta Afrikában látják nagy missziójuknak legnálásabb talaját. A néger törzseket évezredek elmaradottságából igyekeznek a kultúra számára meghódítani és ha eddig nem is valami nagy eredményt tudnak felmutatni, Afrika képe nagyon sokban megváltozott. Az *Uránia* színház keddi műsorán természet után készült moszgófényképekben mutatja be Afrika természeti szépségeiben bővelkedő vidékeit és azokat sajátos népszokásokat, melyek a benszülötteket különösen az európaik előtt annyira érdekessé tessik. A keddi műsor képei a legnagyobb szórakozást nyújtják a közönségnek.

A nap furcsaságai.

A tolvaj-király és a magyar szállodás.

Mikor a feleség tréfál.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 20

Manolescu György, a világhírű szállodástolvaj, többször megfordult Budapesten is. Emlékirataiban emlékezik arról, hogy itt tartózkodása alatt súlyos anyagi zavarából *Illits* József, a *Bristol* szálló tulajdonosa mentette ki. Ebből az alkalomból egy újságíró felkereste *Illits*t, aki érdekes apróságokat beszélt el *Manolescu*val való ismeretségéről.

— Körülbelül két évvel ezelőtt ismerkedtem meg ezzel a hírhedt emberrel, — mondotta *Illits* az újságírónak. — Egy délelőtt éppen irodámban foglalatostkodtam, amikor betoppant hozzám. Bemutatkozott, helyet foglalt, s kissé zavartan, de mégis követelőleg adta elő, hogy nagy zavarban van és kért, hogy segítsek rajta. Én akkor még semmit sem hallottam az ő manipulációjáról, s elegáns megjelenése, imponáló fellépése határozottan tetszett nekem. A külseje nem volt előttem ismeretlen. Elmondta nekem, hogy ő igen sok hányattatáson ment keresztül, már kétszer bejárta az egész világot, arról is említést tett, hogy a rendőrségekkel is volt már apróbb kellemetlensége, de valójában nem fedte fel kilyét. Én nem kérdeztem tőle semmit, hanem mert szimpatikus volt előttem, adtam neki egy bizonyos összeget, már nem emlékszem, hogy mennyit.

— Vissza fogom fizetni önnek, mondta távozóban. Azután nem láttam egy évig. Két évvel ezelőtt ismét megjelent egy hölgygel, akit feleségként mutatott be. Igen gavallérosan élt ebben az időben. Panasz ellene sohasem volt. Nálam ő egészen felfüggesztette működését. Ekkor már tudtam, hogy tulajdonképpen kicsoda és éppen ezért két detektívvel *dilandumon* figyeltem. De felesleges volt a figyelmem, mert miát-utólag megtudtam, ebben az időben már a tisztességes útra tért.

Tavaly májusban újra megjelent. A jobb karja hiányzott. Szomorúan állt előttem s

míg én csodálkozva néztem rá, ő szomorúan mesélte el, hogy egy párbajban elvesztette a fél karját — illetőleg a vágás után vérmérgezést kapott s ezért kellett amputálni jobb kezét. Juniában ismét nálam lakott. Ekkor én Szilácson voltam s csak mikor visszajöttem, hallottam szomorú beszámolótól, hogy újra itt volt. Átadták hátrahagyott névjegyét, a melyre egy pár meleg sort írt. A névjegy még most is megvan. Drága névjegy, de hát igazán nem sajnálom ettől a szerencsétlen embertől.

Illits elbeszélése szerint *Manolescu* igen önérzetes ember benyomását tette mindenkire és a legrosszabb inszultusért a legerősebben vett elégtételt.

Budapesten, a hatodik kerületi rendőrkapitányságon tegnap éjjel féltizenkét órakor egy magából kikelt úr jelent meg, aki az inspekciós tisztviselőnek izgatott hangon mondta el a következőket:

— Kereskedelmi utazó vagyok, *Schwarz* Sándornak hívnak, s ma este 10 órakor érkeztem haza egy kéthónapos vidéki körútról. Mikor a házmester kaput nyitott, feltűnt nekem, hogy a különben mindig haragos ember nevetve nézett végig rajtam, aztán így szólott hozzám: „Schwarz ur, maga ma igen rosszkor érkezett haza!” „Miért érkeztem rosszkor haza?” kérdeztem csodálkozva. A házmester elnevette magát, aztán ezt mondta: „Csak menjen föl a lakására, majd megtudja.” Elképzelheti a fogalmazó ur, hogy nagyon kíváncsian mentem föl, sietve megnyomtam az előszoba csöngetyűjének gombját, megnyomtam egyszer, kétszer, ötször, tízszer, de senkise nyitott ajtót. A házmester eközben folyton ott állott az udvar közepén lámpájával, akkorákat kacagott, hogy a házban többen felébredtek. Mikor láttam, hogy hiába csöngetek, megint lementem, s akkor a házmester elmesélte, hogy ilyenkor minden este egy fiatal úr szokott látogatást tenni a feleségemnél. Nem is mentem tehát föl újra a harmadik emeletre, hanem egyenesen idejöttem a rendőrségre.

— És mi a kívánsága? kérdezte az inspekciós tisztviselő.

— Az a kívánságom, hogy tessék kirendelni mellém két rendőrt, mert én tetten akarom érní azt a cudar asszonyt s még holnap reggel beadom ellene a válópírt.

A tisztviselő annyiban teljesítette a *Schwarz* ur kívánságát, hogy adott mellé egy detektívet s a két férfi negyedóra múlva csöngetett be a hársfa-utcai ház kapuján. A kapu csakhamar kinyílt, de ki írhatja le a dühös férj csodálkozását, mikor a házmester kacagva így szól hozzá:

— Na *Schwarz* ur, magát ugyancsak könnyen föl lehet ütetni...

— Mit akar ezzel mondani?

— Azt, hogy az előbb egy rossz tréfát csináltam magával. De nem én vagyok érte felelős, hanem a kedves neje, aki rábeszélte, hogy ugrassam kissé!

Schwarz erre a detektívvel együtt felrohant a harmadik emeletre, ahol már nagy nevetve várakozott rá a felesége.

— Ugye, hogy most szépen lóvá tettelek, te csacsi? ... De úgy kell neked, mit féltékenykedel mindig... Már egyszer ideje volt, hogy alapos leckét kapj...

— Hát az imént senkise volt nálad? — kérdezte a férj, ostoba arccal.

— Volt ám, majd megmondom, hogy kicsoda... A *Terkával* együtt itt kacag-

tuik az előszobában, mikor olyan dühösen elmentél.

Schwarz erre megkönnyebbülten borult a felesége nyakába, a detektív pedig visszatért a kapitányságra. Előbb azonban megnézte azt az öforintost, amit a házmester mutatott neki.

— Mégis csak gavallérok a *bankhivatalnokok*, mondta a hársfa-utcai *cerberus* elismeréssel.

Hogy miféle összefüggésben volt a *bankhivatalnok* az ügygyel, ezt *Schwarz* ur természetesen nem tudta megérteni.

A pótdadó tolvaja.

A *polgármester* (*Carmelini*hez, aki egy gyémánt tűt lop el): Lopja el kérem a pótdadót.

Carmelini: Mi haszna volna belőle? Ugy is vissza adnám.

Obstrukció az előtérben.

A kormány a házszabályrevízióról

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, január 20.

A házszabályrevízió körül forog a politikai világ, a képviselőházban pedig megkezdődött a csendes obstrukció. Egyelőre csendes csak, de ki tudja, hova fog fejlődni, miután a nemzetiségek és a disszidensek a ma esti pártközi konferencián kijelentették, hogy a revízió keresztülvitele ellen a *legelesebb harcot* provokálják.

Hireink:

Kezdődik az erőszak.

A képviselőházban az elnöki szék elfoglaló *Návay* Lajos alelnök erőszakoskodása miatt voltak viharos jelenetek s *Návay*nak azt kiáltották oda, hogy erőszakosabb elnök, mint — *Perczel* Dezső. *Návay*, aki a horvát obstrukció letérésére kitalálta a tömeges szözelvonás művészetét, ma a sok civódásra okot szolgáltatott pozsony-bécai villamos vasutat tüzte elnöki hatalmi szavával a Ház tárgyalásának napirendjére.

A közlekedési bizottság annak idején gondoskodott róla, hogy az odíózus ügy egy időre eltemetessék, azt javasolván, hogy a Ház vegye le napirendről a kérdést.

Návay ma újra azt indítványozta, hogy a Ház holnapi ülésében foglalkozzék a vasuttal. *Lengyel* Zoltán felszólt az ellen és indítványozta, hogy a Ház vesse el az elnök javaslatát. A Ház többsége *Lengyel* indítványa mellett szavazott felállással. A többség akarata ellenére *Návay* úgy hirdette ki a szavazás eredményét, hogy a Ház az ő javaslatát fogadta el.

Rettenetes zaj és lárma keletkezett. A képviselők az elnöki emelvény elé tódultak és azt kiáltották feléje:

— Erőszakosabb mint *Perczel*.

Návay gyorsan bezárta az ülést és távozott a tereméből.

Enyhítő körülményre reá nézve az, hogy a koalíciós nemzeti kormány uralkodása alatt elnökösködik és mai viselkedése megfelel a kormány izlésének és intencióinak.

Éjszakai ülések.

Budapesti tudósítónk jelenti: A házszabályrevízió ügyében a pártközi konferenciát *Justh* Gyula holnap délután öt

órára hívta össze. A néppárt tegnap este bizalmas tanácskozást tartott és elhatározta, hogy a házszabály-revizio és választási reform között junktimot követelnek. Az indítvány megtételével Zboray Miklóst bízták meg.

A revizio ügyében az összértekezlet az ülések permanenciáját *tizenhat órában állapította meg*. Eszerint a képviselőház ülése ezután délelőtt kilenc órától délután ötig tart egyhuzamban. Ezután két órai szünet lesz, majd pedig 7 órakor folytatják az ülést *hajnali háromig*.

Pártközi értekezlet.

A házszabály-revizio kérdésének felvetése által teremtett politikai zavar a mai nap folyamán sem ült el, sőt még csak nem is tisztázódott. A helyzet ma is válságos. A válság megszüntetésére kigondolt pártközi konferenciát ma este tartották meg a meghívottak *Justh Gyula* elnöklésével, amelyen a kormány is részt vett. A kormány helyzetén némiképp könnyített a konferencia, mert kijelentette, hogy a házszabály-revizio nem tekintik kabinétkérdésnek.

A házszabály módosítását célzó indítványt nem a kormány fogja benyújtani, a szavazásnál mindenki lelkiismerete szerint járhat el. Kijelentették továbbá a kormány tagjai, hogy a benyújtandó módosításokat nem fogja elfogadni és ragaszkodnak a már ismertetett eredeti tervezethez. *Apponyi Albert* gróf hosszabb beszédet mondott s a függetlenségi pártot igyekezett meggyőzni a revizio szükségességéről.

Kijelentette, hogy a revizio elfogadása lelkiismereti kérdés, amelyből a katonai kérdést ki kell kapcsolni. El van határozva, úgy ő mint a kormány többi tagja is, hogy az ujonclétszám emelését nemzeti vívmányok nélkül nem viszik a parlament elé. Nem párt és nem helyi kérdés az, mert kétségtelen, hogy az általános választói jog parlamentjében a szociálisták és nemzetiségek, mint erős és számbaveendő többség fognak bekerülni s azok a magyar állam érdekeivel fognak szembehehelyezkedni. Ezeknek kezében egy olyan fegyvert meghagyni, mint az obstrukció, nem lehet.

Az egyes pártok szónokai kijelentették a konferencián, hogy úgy a pártértekezleten, mint a plénumban módosításokat fognak benyújtani.

A disszidensek és a nemzetiségek bejelentették, hogy a házszabály-revizio ellen heves küzdelmet fognak folytatni s ha kell, akkor egyesülve meg is fogják obstrukálni.

Nem lesz házszabály-revizio?

Egy politikus, aki nem kívánja magát megnevezni, azt állítja, hogy a házszabályok revizioja nem lesz meg. Ezen állításának a következő magyarázatot ad:

— A kormány a bécsi paktumban kötelezettséget vállalt arra, hogy a házszabályok revizioját megvalósítja. Ez volt a paktumnak legkényesebb pontja, kényesebb az ujoncjutalék fölemelésénél is, mert hiszen — legalább a kormány úgy számított — a fölemelt ujoncjutalékot gyerekjáték lesz keresztülhajtani, mihelyt érvényben van a klotür, nincs névszerinti szavazás, se napirendi vita, se személyes megtámadás címén való felszólalás, de van

állandó permanens ülés, ahol csak a tárgyhöz lehet szólni.

A kormánynak tehát — vállalt kötelezettsége értelmében — az ujoncjutalék fölemelése előtt kellett a házszabályok revizioját megcsináltatni. (A kiegyezés anélkül is ment, az nem volt titkos paktumpont, de a Fejérváryék által teremtett kényszerhelyzetre való hivatkozással bevallott programja volt a Wekerle-kormánynak. Masként állt a dolog a házszabály-revizioval. Ezt a keserű labdacot meg kellett édesíteni. És meg is édesítették.) Elhitették a függetlenségi párttal, hogy a revizio csak a nemzetiségek és horvátok ellen való. A függetlenségi párt — ez a kormány számításán kívül esett — el is hitte ezt. Komolyan vette, hogy a házszabály-revizio a nemzetiségek és a horvátok és kizárólag csak ellenük van tervezve és ez alapon kimondotta, hogy:

A klotür alól pedig az összes Ausztriával való közös ügyek kivételnek.

Szóval kivételnek mindig és minden esetben: a kiegyezési és az ujoncjutalékok.

Hogy ez mit jelent a kormányra nézve, mindenki könnyen értheti. Hiszen Bécsben épen az ujoncjutalékokat akarják keresztülhajtani. Ha erre nézve nincs garancia a klotür-tervezetben, akkor ez a házszabály-revizio, ez a klotür mit sem ér Bécsnek, akkor Bécs nem ültethet a magyar miniszterelnöki székbe bármikor egy Fejérváryt vagy Khuen Héderváryt, aki egyúgyesen irányított választás és a jól kezelt klotür segítségével mindent liferálhat nekik. Ha az Ausztriával közös ügyek a klotür alól kivételnek, akkor a házszabály-revizio nem is kell Bécsnek. Ugy sem ér vele célt.

Nincs tehát kizárva, hogy a házszabály-revizio tervet vissza fogják vonni. A függetlenségi párt ugyanis ragaszkodik az Ausztriával közös ügyek kikapcsolásához és azt a tilalomfát, amit lehet, hogy meg gondolatlanul, de mégis maga állított fel magának, nem döntheti fel. A függetlenségi párt maga szabott határt a maga engedékenységének és ezt a határt túl nem lépheti, ezt tullepnie lehetlenség.

A mit tehát ők nyujthatnak, az Bécsset nem elégíti ki. Ezért nem lehetetlen, hogy Bécs az egész ajándékot visszautasítja és a házszabály-revizioból egyelőre semmi sem lesz. Csak egyelőre.

HIREK.

— A drágaság ellen. A gazdasági szék ma délelőtti ülésében foglalkozott azzal a szociálpolitikai reformtervezettel, a melyet a konyhakertészet fellendítése érdekében, az élelmi piaci drágaság csökkentése céljából *Löcs Rezső* gazdasági tanácsos kidolgozott és a melyet lapunkban többszörösen ismertettünk. Egyhangú elismeréssel fogadta a gazdasági szék a munkálatot. Ma azonban csak elvi hozzájárulását jelentette ki a tervezethez, mert a kérdés még nincs annyira előkészítve, hogy pozitív javaslatokat terjeszthetnének már a legközelebbi közgyűlés elé. A gazdasági szék egy bizottságot küldött ki kebeléből, melyben a mezőgazdasági albizottság részéről, *Blaskovics Antal* és *Mittner József*, a gazdasági szék részéről *Szántay Béla* és *Nikolics Géza* bizottsági

tagok foglalnak helyet s akikhez még *Zubor Andor* jegyző és *Kövér Zsigmond* kamarás csatlakoznak és kidolgozzák a részleteket, konkrét javaslatokat készítenek, amelyeket a közgyűlés még a tavasszal felülbírálhat. Az októberben lejáró szerződéseket már az új bérleti rendszer alapján akarja a tanács megújítani. Ez a bizottság azt a feladatot is kapta, hogy a mezőgazdasági lakások ügyében is tegyen előterjesztést. *Adler Andor* felszólalására a gazdasági szék figyelmébe ajánlotta a bizottságnak a baromfitenyésztés fejlesztésének kérdését is.

— Tisztviselők a miniszterelnöknél. *Budapestről* táviratozzák: Az adóhivatali tisztviselők háromszáz tagu küldöttsége tisztelgett ma *Wekerle Sándor* miniszterelnöknél. A küldöttséget több képviselő vezette, akik között ott volt *Popp C. István*, *Szabó István* és mások. A küldöttség szónoka kérte a miniszterelnököt: hason oda, hogy az adóhivatali tisztviselők sérelmeit mielőbb orvosolják. *Wekerle* miniszterelnök válaszában megígérte, hogy intézkedni fog a sérelmek mielőbbi orvoslása iránt és oda fog hatni, hogy az adóhivatali tisztviselők a többi állami hivatalnokokkal egy rangba helyezzenek és hogy különféle jövedelmekkel anyagi helyzetükön javíttassanak. — A küldöttség ezután *Justh Gyulánál* tisztelgett. A küldöttségben az aradi adóhivatali tisztviselők is képviselve voltak.

— Temesmegye új főispánja. *Temesvárról* jelentik: Temesmegye főispánjává *Jankó Ágoston*, Torontálmegye alispánja van kiszemelve. Döntés még nem történt és a vezető körök meghallgatása előtt aligha is fog történni.

— A főváros az adóreform ellen. *Budapest* székesfőváros tanácsa ma az adóreformról tanácskozott és az ellen erélyesen tiltakozott. A tanács kijelentette, hogy minden erejével oda fog hatni, hogy az adóreform ne jöjjön létre.

— A csikszerepai választás. *Budapestről* táviratozzák: A csikszerepai körületben erősen készülnek a választásra. A függetlenségi párt *Hajnócz Ignácot* jelölte. Ellenjelöltje *Novák Albert* gyergyószentmiklósi ügyvéd, 67-es alapon.

— Az autobus remiz. Ma délután tartotta meg ülését az a vegyes bizottság, mely a hadtestparancsnokság és a város képviselőiben az autobusok számára remiz helyiség bérletét tárgyalta. A katonai hatóság részéről *Palik Oszkár* alezredes ténparancsnok, *Matskássy Ferenc* huszárnagy, *Suseterich* műszaki százados, a város részéről *Varjassy Lajos* polgármester, *Löcs Rezső* gazdasági tanácsnok, *Sarlot Domokos* főkapitány, *Virágh Lajos* főmérnök, *Szathmáry Károly* üzemigazgató vettek részt. A hadtestparancsnok képviselői kijelentették, hogy nincs kifogásuk az ellen, ha a város a fodott lovardát május elsőjétől november végéig remizálni használja, de májusig a katonaságnak van rá szüksége. A végleges átengedésről csak akkor tárgyalnak, ha a tűzrakaszárnya építkezésének ügye el lesz döntve.

— Öngyilkos főszolgabíró. *Temesvárról* táviratozzák: *Horváth Dezső* bácsalmási főszolgabíró, aki rokonai látogatására itt tartózkodott, ma agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben elmondja, hogy kicsoda és kéri, hogy rokonsít értesítsék az öngyilkosságról. A főszolgabíró öngyilkosságát *szilárd anyagi viszonyok* miatt követte el.

— Kitüntetett aradi magántisztviselő. *Walter Vilmost*, aki már négy évtizede áll az aradi *Domány József* borsgyekereskedő cég szolgálatában, *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter odaadó munkásságáért díszéremmel

tüntette ki, amelyet vasárnap adott át szép ünnepek keretében a jubiléumnak *Kristyóry János*, a kereskedelmi és iparkamara elnöke. A tisztviselők részéről *Hirschl Zsigmond* mondott emelkedetthangú beszédet, amelyben az ünnepeket tisztviselő érdemeit méltatta.

— Az óbudai választás. Budapestről jelentik: Nagy érdeklődés közben mondotta el vasárnap délután programbeszédét *Komjáthy Béla*, a III. kerületi egyesült elenzék jelöltje. A képviselőjelöltet és a társaságában levő képviselőket, köztük *Bánffy Dezső* bárót, a választópolgárság nagy szeretete fogadta. *Bozóky Árpád* szólott elsőnek, utána *Vássonvi Vilmos* beszélt. Szerinte a kormány betöltötte küldetését, amikor hatalomhoz jutott, s rendszerré tette a politikában a klerikalizmust, amelynek ezelőtt csak egy kis csoport egyengette útját. *Batthyány Tivadar* grófot gunyolta, aki most a legnagyobb ellensége a demokratáknak, azelőtt pedig az ő keblén sirta el azon való bánatát, hogy nem lehetett a kormány tagja.

Komjáthy Béla emelkedett ezután szólásra. Programbeszédében a demokratikus alapú radikális politika hívének mondta magát. Követeli az általános titkos választói jogot, a szabad gyülekezési jogot, a magyar hadsereget, magyar udvartartást, a nemzet beleszólási jogát a trónörökös nevelésébe, az ingyenes és kötelező állami népoktatást. Kívánja a női és gyermekmunka védelmét, a progresszív adót a lélmimum megállapításával, a közigazgatás egyszerűsítését, az élelmiszerek fogyasztási adójának eltörlését és más sok egyebet.

A jelölt után *Bánffy Dezső* báró beszélt. Bár közjogi téren más célokért küzd, — mondta — mégis eljött *Komjáthy Béla* támogatására, mert igaz és mindenek fölött szabadelvű férfiak ismeri. *Bánffy* után még többen felszóltak.

— Eljegyzések. *Lőry Lajos* temesvári kereskedő eljegyezte *Klein Zsigmond* aradgáji kereskedő leányát, *Irmát*.

Zimmermann István újszentannai vendéglős eljegyezte özv. *Szentgyörgyi János*net Aradról.

— Véresre vert gyógyszerész. *Jászberényből* távratozzák: *Fele János* jászberényi gyógyszerész nemrégiben nagybátyja ól, *Fele Gábor*tól nagyobb vagyont örökölt. Efeletti örömében nagy mulatságot rendezett az egyik vendéglőben, amely telve volt előkelő közönséggel. *Fele* jókedvében revolveréből *lövöldözni* kezdett, mire a közönségben nagy pánik keletkezett. Miután *Fele*, dacára az ismételt felszólításnak, veszélyes mulatozását nem akarta abbahagyni, a közönségből többen rávetették magukat és felháborodásukban véresre verték. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Halálozás. *Krausz Sámuel* ma 81 éves korában Aradon elhunyt. Temetése holnap, kedden délután fog végbemenni.

— Főhadnagyból — úrmester. A megüresedett aradjarasi úrmesteri állásra első pályázóul *Stiff Oszkár* nyugatomba vonult közös hadseregbeli főhadnagyként jelentkezett. Valószínű, hogy ő nyeri el az állást, miután más pályázat aligha érkezik be.

— Hatodfélholdas ajándék. Ily című közleményünkre ma *Gutzjahr Mihály* ur a következő felvilágosítást adta nekünk: 1907. május 17-én *Pakurár Simon* és társai ségál lakosok a városi tanácshoz egy kérvényt nyújtottak be, amelyben arra kéri a várost, hogy gondoskodjék a kurticsi- és simándi ut valamilyen összeköttetéséről, mert nekik a simándi ut részen földjeik vannak s ők összeköttetés hiányában vagy a városon keresztül, vagy pedig *Gelinyen* át lemenve egész *Otvenes* pusztá határáig, járhatnak csak el földjeikhez (Ez a kérvény 14991-1907. szám alatt megtalálható Aradváros levéltárában.) A jelenlegi helyzet tudniillik a következő: A kurticsi- és simándi utak között, melyek a *Kalász* utcán keresztül vonulnak

párhuzamosan, van még két dűlő. Egyik *Gutzjahr Mihály* tulajdona s a *Neuman* féle szeszgyár mögött vezet *Otvenes* felé, a másik a *Rozser*-dűlő, mely régi marhahajtó ut s a *Gutzjahr* dűlő és *Kurticsi*-ut között vonul el. *Pakurár* és társai azt kívánják, hogy a *Gutzjahr*-dűlő és a *Rozser*-dűlő kötéssenek össze, mert különben nekik le kell kerülniök egész *Otvenes*-ig. A tanács méltányolta ezt a kérelmet és kiadta a gazdasági tanácsnoknak és a mérnöki hivatalnak, hogy ezen összekötő utnak kijelölésére propezióit tegyenek. A mérnöki hivatal leghelyesebbnek a következő megoldást találta: Minthogy *Gutzjahr Mihály* földjei határában húzódik egy dűlő a simándi utról a kurticsi ut felé és a kurticsi utról a simándi ut felé, ha a város azt az utat megszerezné, a két utat összeköve, megkapná a város azt az összeköttetést, amelyet az érdekeltek kívánnak. Megindultak a tárgyalások a mérnöki hivatal, a gazdasági tanácsnok és *Gutzjahr Mihály* között. A mérnöki hivatal azt az ajánlatot tette, hogy adja oda *Gutzjahr Mihály* azt a másfél holdas parcellát, amelyen keresztül a nyitandó ut vezetne, annak feleiben, hogy neki *Aradváros* a birtokán keresztül vezető *Rozser* dűlőt átengedi, amely gazdaságilag értéktelen földtest. Minthogy a *Rozser*-dűlő öt és fél hold, azért *Gutzjahr Mihály* köteles a nyitandó utat kiárkoltatni s az ut két oldalán a földet planiroztatni.

— Baleset vadászatban. *Budapestről* távratozzák: A *Kassa* melletti *Igaznémeti* közelében a hó 12-ikén nagyobb vadászat volt. A társaság tagjai között volt *Kossuth Gyula* huszáronkéntes, akit a vadászat hevében az egyik erdőőr meglőtt. A golyó a bordák között furódott *Kossuth* testébe. A szerencsétlen önkéntes tegnap behalt sebeibe.

— Gyilkosság vagy öngyilkosság? *Budapesti* tudósítónk jelenü: Titokzatos ügy foglalkoztatja a rendőrséget. A *Maláta*-utca 29. számú házban meggyilkolták *Jaska Ernő*st napszámosnő, aki évek óta lakott ott *Jancsó Rezső* napszámossal közös háztartásban. Egy szobás lakásuk konyhájában ma reggel vérbefagyva, holtan találták meg az asszonyt a szomszédok. Rígtön értesítették a rendőrséget, ahonnan *Kóródy Béla* fogalmazó vezetésével bizottság ment a helyszínre. A szerencsétlen asszonyt késsel szúrták le. A penge a szívébe hatott és azonnal megölte. A véres konyhaké, melylyel a gyilkosságot elkövették, ott feküdt a holttest mellett. A rendőrség a gyilkossággal *Jancsót* gyanúsítja, mert kitűnt, hogy a házastársak folyton civakodtak és az elmúlt este is verekedés zaját hallatszott ki a lakásból *Jancsó* tagad. Azt állítja, hogy *Jaska Ernő*st öngyilkosságot követett el. Ez azonban nem valószínű. *Jancsót* egyelőre a főkapitányságon tartják a holttestet felboncolják. A boncolás eredménye fogja megállapítani, hogy öngyilkosság, vagy gyilkosság történt-e?

— Egy aradi orvos sikere. Annak idején megemlékeztünk *Wiener Gyula* dr. aradi fogorvosnak sikeréről, amelyet Párisban egy szakelőadásával elért. Most a Bécsben megjelenő „*Forum*” című tekintélyes jogi szaklap egy cikkében, melyben egy fogtechnikusra vonatkozó bírói ítéletet támad meg, hivatkozik *Wiener* dr. nak párisi értékesítésére, citálja annak erre vonatkozó részletét és azzal ajánlja azt az osztrák bíróságok figyelmébe, hogy a párisi kongresszus által megerősítették és ma már világossá elfogadott elvek. *Wiener* dr. méltán büszke lehet erre a legújabb sikerére.

— Bányászati szerencsétlenség. *Brüsszelből* távratozzák: A *Mont* közelében levő bánya egyik tárnájában ma bányalagrobbanás keletkezett, amelynek következtében egy bányász életét veszítette, huszonegyen pedig életveszélyesen megsebesültek.

— Halálos szerencsétlenség. *Vágó János* nyakamarsai napszamos a kevermési határban fát vágott ki, miközben az egyik fa rádőlt, úgy, hogy a szerencsétlen azonnal szörnyet halt. A helyszínen megjelent a csendőrség, amely a holttestet Kamarásra vitette és ott a személyazonosság megállapítása után hozzátartozóinak átadta.

— A lábanatómia. *Olár Jusztin* az aradi cipőtermelő szövetkezet vezérigazgatója, aki kitűnő eredményvel végezte a cipész szaktanfo-

lyamot, vasárnap érdekes előadást tartott a lábanatómiáról. Az előadást nagy közönség hallgatta végig.

— Meglopott aradi ékszerész. *Kintzler Zoltán* aradi ékszerész tegnap Budapestről Arad felé utazott. Utközben ellopták kezításkáját 1900 korona értékű ékszerekkel. A lopás *Rákos* és *Mezőtur* között történt. A tettes ismeretlen. *Kintzler* a lopást bejelentette az aradi rendőrségen, amely a következő átiratot küldte a budapesti főkapitánysághoz: *Kintzler Zoltán* aradi ékszerész kárára Budapestről 1908. január 18-án este induló 608. számú személyvonat egy másodosztályú fülkájából *Rákos* és *Mezőtur* között 50 centi hosszú és 20 centi széles vöröses sárga bőr kezításkája, a benne volt egy pár 500 korona értékű briliáns fülbevaló, egy 20 filléres nagyságu duplafedelű női arany óra 200 korona, 12 darab különféle ezüst zsebóra, köztük tulla és javításba való, 400 korona, egy 12 karátos ketős fedelű, kulccsal húzható, antik arany férfi zsebóra 800 korona, egy arany anyagu gyűrű, benne 6 briliáns és egy rubin kő 250 korona, 9 darab különféle arany amulette 95 korona, egy pár gyémánt függő több gyémántkővel, 50 korona, 5 darab egyenlő sima arany függő gyémánt és rubin kövekkel 115 korona, egy darab ezüst forintos nagyságu arany Szent-György tallér és több különféle zsebóra alkatrészek, ismeretlen tettes által elloptak. Káros az elloptott értéktárgyakat Budapestén vásárolta, nagyrészt *Deutsch Izidor* ékszerkereskedőtől, a briliáns fülbevalót és briliáns gyűrűt a *Károly*-utca sarkán levő kávéházban készített, ismeretlen egyéntől.

— Öngyilkos leány. Gájban ma este kilenc órakor egy cseléd leány valószínűleg szerelmi bánatában öngyilkosságot követett el. Marólugot ivott. Beszállították az aradi kórházba. Kiletét nem sikerült megállapítani.

— Munkások vasárnapja. Az „*Aradi Nemzeti Szövetség*” munkásképző intézménye vasárnap tartotta nyolcadik szak és szórakoztató előadását a *Weitzer J*-utcai polgári flúiskola dísztermében. Érdeklődő közönség igen szép számmal volt jelen. Az előadás *Szerinka Vilmos* és *Matyó Sándor* hatásos szavallatával kezdődött. A szakelőadást *Berecs Károly* tanár tartotta. A honfoglalás történetét mondta el. A mondaszerű események nagy alakjait, érdekes történelmi ereklőit *Matusik Márton* tanár vetítette. A mindvégig vonzó és érdekes előadást élvezettel hallgatta a közönség s tapssal jutalmazta a fáradozó tanárok munkáját. A legközelebbi előadás f. hó 26-án délután lesz.

— Baleset a mikalakai országúton. *Krausz Elemér* glogováci gyógyszerész és neje vasárnap este kocsin igyekeztek Aradról Glogovára. A mikalakai országúton a kocsi s neki hajtott a motoros vasut egy jelző oszlopának. Az összeütközés következtében a kocsi az árokba esett, de a kocsin ülők szerencsére nem sérültek meg, csupán az egyik ló, amely néhány óra mulva kilehelte párját.

— Az Egészség elősegítésére mégis csak a régi háziszerek szolgálnak a legjobban! Igy *Szana Sándor* dr. az Egészség ápolását tárgyaló folyóiratában a következőket írja: a Halmájolaj még a mostani, az orvosi tudományra annyira válságos időben sem veszítette el szerepét. Még ma is kedvelt szer, melyben gyengélkedő gyermekeknek és felnőtteknek egy töményesített tápszer nyújtunk kényelmes alakban. Ahol a táplálás jobbítását célozzuk, a halmájolaj jó szolgálatot tesz, — ha eltűretük, mert mikor a halmájolaj az étvágyat megzavarja, akkor mindig megárt. Ezért különösen fontos, ha lehetőleg tiszta és könnyen emészthető halmájolajat választunk, mert másként az egész gyógyításnak sikerét veszélyezzük. Ilyen könnyen emészthető, tiszta halmájolajnak már hosszú ideje során át magát a *Maager* féle *Gadóc* halmájolaj igazolta.

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. *Vojtek* és *Weisz*nál. 191

MULATSÁGOK.

(=) Kereskedelmi alkalmizottak estélye. Az aradi kereskedelmi alkalmizottak 1908. évi január hó 26-án vasárnap este 8 órakor a „*Kovács* és *Novotny* féle vendéglő” külön dísztermében monolog, szavallat, levelező-lap árusítás és kabaret számok előadásával, valamint táncal egybekötött tea-estélyt rendeznek. A zenét egy elsőrendű zenekar fogja szolgáltatni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tudatlan. A második foglalás is jogos, sőt még a huszadik is. Az első foglalat az azonban nem szenvedhet kárt, mert az esetleges árverésnél befolyó összegből elsősorban az ő követelését egyenlítik ki. Telekkönyvi hivatalban a telekkönyvvezetőn kívül lehetnek más alkalmazottak is: nem tudjuk, mit gondolt ön ezzel a kérdéssel.

Barát. (Arad.) A humoreszk nagyon szomorú, sőt zöld. A gondolatok részint rosszak, részint jók. A jők azonban igen kevesen vannak.

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használható. A SCOTT-féle Emulsió egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek. A

Scott-féle Emulsió

specifikus megbízható szer mindennemű tüdőbaj ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfokú tápereje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat veszik, melyek egyáltalán beszerezhetők, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmulhatatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán nemcsak ízletes, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 20.

Kínálat, vételkérve korlátozott. Változatlan árak. Az árak 50 kilónként zárulva

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.77—2.78	12.80—12.81
Buza októberre . . .	10.64—10.65	10.64—14.65
Zab áprilisra . . .	8.32—8.33	8.32—8.33
Rozsa áprilisra . . .	11.10—11.11	11.09—11.10
Tengeri májusra . . .	7.02—7.03	7.12—7.13

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	639.50
Magyar hitelrészvény	570.50
Közuti vasut részvény	570.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelm.

— Január 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 116—118 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—124 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közep páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Január hó 16. napján volt készlet 23 300 darab, január 17. napján főlajtott 199 darab, január 18. napjára maradt készletben 22,101 darab. A hízott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Január 20. —

Fehér Kereszt-szálloda. Komlóssy Emma színművész Budapest. — Jahl Gusztav altábornagy Szeged. — Montág Henrik nagybirtokos T. Bánhegyes. — Montág Dezső nagybirtokos Birta. — Pelter Arnold felügyelő Arad. — Weisz Jakab szállodás és neje Gyékényes. — Münich Kálmán birtokos Igló. — Mandics Ferenc igazgató Szabadka. — Hollós Gábor mérnök és neje Nagyenyed. — Fekete János és családja Kézdivásárhely. — Bogovics Péter mérnök Kecskemét. — Keleti Zoltán mérnök Kecskemét. — Fischer Ede kereskedő Debrecen. — German Gábor és családja Hódmezővásárhely. — Vámos Sándor főfelügyelő Sarkad. — Csiky Gyula főkönyvelő Gyulafehérvár. — Bienenstock Dezső nagybirtokos és neje Szeged. — Győri Aladár számtiszt Szeged. — Rózsa Salamon hivatalnok Szolnok. — Gaál Károly gazdálkodó Cegléd. — Takács József gazdál-

kodó Cegléd. — Braun Izsó kereskedő Mezőtelegd. — Rónai Benő tisztviselő Makó. — Sugár Adolf irodavezető Segesvár. — Vinter Ferenc mérnök Temesvár. — Bontó Tivadar építész Budapest. — Farkas Lajos gazdatiszt Kiszénás. — Korányi Manó kereskedő Zombolya. — Komlós Arnold utazó Budapest. — Gusztav Ignác utazó Budapest. — Vesszel Miksa utazó Budapest. — Herzel Henrik utazó Budapest. — Szász Odön utazó Budapest. — Böhm Gyula utazó Budapest. — Konisch Gábor utazó Budapest. — Vermes Jakab utazó Budapest. — Boda L. Pál utazó Budapest. — Tarján Vilmos utazó Budapest. — Kálmán Ede utazó Budapest. — Deutsch Oszkár utazó Bécs. — Greif Sándor utazó Bécs. — Freund Herman utazó Bécs. — Bénéssi Frigyes utazó Bécs. — Kroh Emil utazó Bécs.

Központi-szálloda. Hajós Arpád nagybirtokos Losonc. — Manulov Koszta birtokos Zágráb. — Baranyay Márton magánzó Beregszász. — Bonyhád Géza birtokos és neje Rózsahely. — Fejér Elemér cs. és kir. kamarás min. titkár Budapest. — Serbán Szilárd birtokos Almáscsuc. — Nagy Izsó főmérnök Budapest. — Schreher Gusztáv mérnök Budapest. — Kenéz József magántisztviselő Budapest. — Csudán Ernő kereskedő Kisujszállás. — Braun Hary nagykereskedő N. Kikinda. — Mauro József plébános Csermő. — Róth Sándor birtokos Nagylak. — Tarján Géza birtokos Bucsáva. — Schrecher Gusztáv magánzó Budapest. — Kapcsa Kázmér bizt. tisztviselő Budapest. — Kolm Sándor igazgató és neje Alváca. — Czigelmayer Emil fakeskedő N. Toplavéc. — Hajtojer Pál vegytisztító gyáros és neje Szatmár. — Schwarz Vilmos utazó Bécs. — Schindler Hugó utazó Tireszt. — Wiener Bernát utazó Temesvár. — Segel Mihály utazó Bécs. — Gellért József utazó Bécs. — Waldman József utazó Bécs. — Riengler Zsigmond utazó Bécs. — Lovas Zoltán utazó Bécs. — Schwarz Vilmos utazó Bécs. — Schwarz Fülöp utazó Bécs. — Molnár Géza utazó Bécs. — Preger Bertalan utazó Bécs. — Reuch Ignác utazó Bécs. — Falk Antal utazó Debrecen. — Guttman Viktor utazó Debrecen. — Forjesz Mihály utazó Debrecen. — Stern C. S. utazó Debrecen. — Péter Albert utazó Debrecen. — Beck Dezső utazó Debrecen. — Reich Mór utazó Debrecen. — Elek Miklós utazó Debrecen. — Burghard Emil utazó Debrecen. — Schmiadt Lajos utazó Debrecen. — Handel Mór utazó Debrecen. — Lukács Béla utazó Debrecen.

Vass-szálloda. Stern Lajos kereskedő Kisvárjas. — Kovalik József kisbirtokos Tiszaujlak. — Dunhatsz József utazó Szeged. — Grósz Mór fakeskedő Bánátpalota. — Strausz Zs. utazó Bécs. — Herman V. utazó Bécs. — Soltész Károly utazó Budapest. — Varga Imre gazda Békés. — Zöldy Lajos gazda Békés. — Gauer Béla utazó Budapest. — Weisz H utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Kedd, 1908. évi január hó 21-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Casanova.

Nagy operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Faragó Jenő. Zenéjét szerette: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

A sátné Petruccio	Paludi K.	Napoleon	Leóvay Leo.
XV Lajos		Nanette	
Mózes	Komlóssy E.	Barbarina	Röry Lajos.
A sátné Marion		Don Juan	
Pompadour	Hunyady J.	Pietro, kertész	Ladislai J.
Lia		Pero, szőlő	Belinsky J.
Casanova		Rendőrfőnök	Ujj Kálmán.
		III. Richard	Szappanos D.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság tér mellett.)

Ma kedden, 1908. január hó 21-én

Műsor:

- Galambtündér.
- Főreismert tehetség.
- A kártyavetőnő.
- Képek Afrikából.
- Gyermektréfa.
- A sors keze.
- Feltételes örökség.
- Sportok Svédországban.

Előadás kezdete 6, 8 és fél, 8 és fél órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás!

Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, kik felejthetetlen drága halottunk

SZIMÁN IGNÁC

végtelességén megjelentek és ezáltal mérbetetlen bánatunkat enyhítették, ezúton mond halás köszönetet.

Arad, 1908. évi január hó 18.

708

A gyászoló család.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Mindaddig felülmulhatatlan!

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással) van ellátva.

A Maager W.-féle valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban)

sárga üvegenként 2 kor. fehér 3 kor.

Maager Vilmostól Bécs. 193

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriarban

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN, III/3., Heumarkt 3.

Utazások törvényileg üldöztetnek.

Kapható Aradon Földes Kelemen gyógytárban

Kérném a cégre figyelni!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni az izraelita-templom sarkán levő új és használt butor-raktáramra, Továbbá

veszek

a legmagasabb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, enőrime és utas bundákat, használt háló és ebédizé, valamint konyha-butorokat, Werthelm esszét, jégsekrényt, lészorozókat, nyergeseket, bolti állványokat, ósaka vasat, reszt, ólmet és mindenféle fémtárgyakat, rézpisztolyokat, bármily nagy és kicsiny mennyiségben.

Ugyisint az itt felsorolt tárgyakat raktáromon tartom s azokat a legolcsóbb napi árak mellett

árusítom.

Kívánatra levélbeli meghívásra hához rögtön kimegyek.

Szabóság és kész. férfi-ruha üzletem **Ántalcs Sándor-utca, Gratner ház.**

Butor-raktáram **Árpád-tér 5. sz.,** az izraelita templom sarkán.

Teljesítéssel 577

Herzfeld Gyula

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,

vagy a városi kávéház.

Eszközül szállodák, vendéglők, földek, szállók, házak bér- és eladását, valamint borok és szeszes italok eladását. — Ugyisint

amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamat mellett készletelését előleg nélkül, ehhez csak a birtokiv és telekkönyvi kivonat kell. — Több emeletes magán- és bérház 8—10%-ot jövedelmező, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. — Pontos és lelkismeretes kiszolgálás 381

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy-a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályu bükk hasáb
I. „ tölgy dorong
I. „ bükk dorong
és tölgy hasáb fát.

vaggon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb ártan szállítjuk. 377

Kádár, Braun és Böhm

Megrendelések és bővebb felvilágosítás-al szolgát:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Sok millió előkelő
 urbölgy használja
 a világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepítők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készít:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

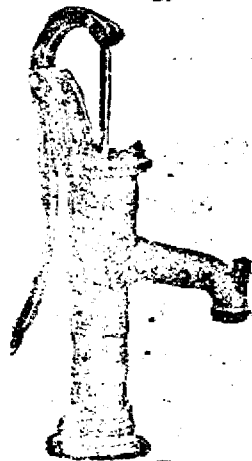
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, téjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem zavarhatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendők

Selyő szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot. — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (Ingyen javítás) hozzá való országos egységes csapárok és a legjobb minőségű belüli gummirozott, kendercsövek s legolcsóbb árban.

Kutak

és hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Leltárunk befejezése alkaimábó!

Egyes cikkek, melyek a kirakatban poros vagy gyűröttel lettek, de jó és használható állapotban rendkívül olcsó árban árusítjuk,

E leltári ár leszállítás csak e hó folyamán tart.

Női fehérnemű egyes darabbal.

Maradékok: Barchent, mosó és különösen finom 140 cm. széles fekete és szines kelmék, blousok és aljakra használható.

Farsangi Idényre!

Báli selyem kelmék.

Báli batiztek.

Báli costumök.

Báli belépők.

Báli hosszu keszttyük.

Báli legyezök.

Rosenblüh H. és Társa.

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Hosszu száru bőrkezttyü fehér, fekete és szines nagy raktár!

Legideálisabb szer az arc és
kéz bőrének ápolására az

„AZOR“

mely a legkényesebb követelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógytárakban és
gyógyáru üzletekben.

Felárnyaltó hely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ
gyógyára nagykereskedő uraknál Aradon

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Arad legrégebb
kerékpár és varrógép
raktára
és javító-műhelye.

PFaff

varró-
gépek

melyek tar-
tossága fe-
lül minden ed-
dig létező gépeket
zajtalan könnyű
járás, izléses ki-
vétel.

Író angyal védjeggyel kétoldalú
játszható lemezek és
grammophonok. 71

Egyedüli képviselő:

Hammer Vilmos
műtőműhelyében.

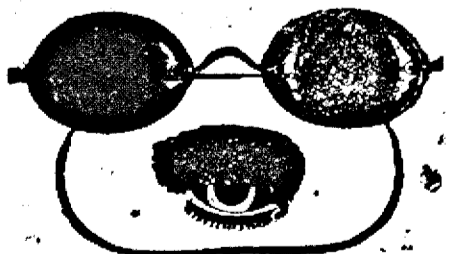
Arad, Szabadság-tér 7.
Telefon sz. 98.

Elsőrendű látványtervező üzlet.

DICK SAMU

órák és látványtervező.

Arad, Andrásy-tér és Waltzer-János-utca sarkán

Mind és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látcsö-
veket a legkülömbözőbb kiállításban, leg-
ismertebb lorgókat, orrcsipeseket és szem-
üvegeket, arany, ezüst, nickel és tekinde-
hátka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségű fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, te-
vébbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipesetek or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szítetnek.

POROSZ és MAGYAR KÖSZÉN

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDÉ-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46. 451 Telefon 46.

Mozdonyvezető

ügyes, józan, aki már erdei iparva ut-
nál működött,

azonnali belépésre kerestetik.

Teljesen felszerelt ajánlatok, fizetési
igények megjelölésével

Eissler J. és Testvérei

gőzfűrés gondnokságának

Batta, Krassó-Szörénymegye

küldendők. 664

Köhögés

Rekedtség

Elnyálkásodás

ellen páratlan jó hatású szer a

TUSINAL CZUKORKA

ára egy nagy doboznak 60 fillér

Idegesség

Vérszegénység

Soványság

ellen elismert kitűnő hatású szer a

Dr. DURÁN-Jéle száras

MALÁTA KIVONAT.

E kiváló hatású tápszert különösen hizláló kuránál
legjobban bevált. Rendkívül kellemes ízénél fogva a
gyermek is örömmel veszik be. Bevehető az tejbe,
kávéba, levesbe, teaába, borba, stb. ára egy
nagy üvegnek 2 korona.

Egyedüli főraktár: 941

HAJOS ÁRPAD

gyógyszertárában
Arad, Andrásy-tér 22., a magyohazzal szemben.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, József főherceg-
ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtétet pontosan és
és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

341 fogorvos.

Kávé klg. 105

Kávé klg. 110

Kávé klg. 120

nagyban és
kicsinyben kapható
Szabadság-tér,

volt 681

ROSENBERG és WEIS
bőrkereskedés. — Ugyanott
a bolt helyiség is kiadó.

Bella Stella
legjobb gummi óvszer
6 darab 2 korona
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
alatt szüntetnek az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 871
Földes Kelemennél Aradon.

Szenzáció!

A könyvpiac igen érdekes két
ujdonsága

A Bűnös Budapest

és

„Nyomorultak, Gazemberek“.

Írták:

Tábori Kornél hírlapíró és Szé-
kely Vladimír rendőrfogalmazó.

Ára kötetenként 1—1 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

• **Névjegyek**
Báli meghívók
Esküvői meghívók
Belépti jegyek

nagy választékban és mérsékelt árában kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Kitűnően égő nagy hőfokú

HAZAI KŐSZÉN

mm.-ja 3 kor. 40 fill.

házhoz szállítva (legalább 5 mm. vételnél) 3.60 kor.

Kapható:

Engel Gyula

Boros Béni tér 29. és
Lövész utca 1. a.

üzleteiben.

Telefon 521. és 175. 13

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legszebb és legjobb
kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

Városi s megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
földekre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a legrégebb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nagyzebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)
a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség
megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők
alkalmazást kaphatnak. 457

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési
módozatok mellett eladok.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javitásokat

villanyvilágítási

bevezetések szaksze-
rüen eszközöl 261

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKI

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
kábonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKINEK

ismerettség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

AKI

mindeseket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresel:

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbist-
sabban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési
rovatot használja.

Toilette Moderne

a legjobb és legolcsóbb eredeti
francia divatlap füzeteként: kor.
20 fillérért kapható **Ingsz I. és
Fia** könyvkereskedésében Arad,
Weitzer János-utca. 201

Egy 6 lóerejű

jó karban lévő cséplőgarnitúra tel-
jes felszereléssel eladó. Címem a
kiadóhivatalban megtudható. 700

Könyvelőndi

vagy ehhez hasonló irodai alkal-
mazást keresek kitűnő bizonyítvá-
nyokkal. Szíves felszólítások „Meg-
bizható“ címmel a kiadóhivatalba
kérek. 669

Üzlet kiadó.

Tökölly-tér 6. számú házban egy
sarok üzlethelyiség f. évi február
hó 1-től kiadó. Bővebbet ott a ház-
mesternél. 677

Jó karban lévő

kisebb pénzszekrény megvételre
kerestetik.

2 szobás utcai garzon lakás

irodának is alkalmas, azonnal ki-
adó. Boros Béni-tér 1. sz. II. 653

Egy ház eladó kerttel

Virág-utca 6-ik szám. — Értekezni
lehet Vadászkürt-utca 1. szám és
Illés-utca 117. szám alatt. 697

Rongált dobozu

levélpapírokat minden elfogadható
árban árusítok ki. **Kerpel Izsó**
könyv-, zenemű- és papírkereske-
dése, Arad. 212

Keresünk azonnali belépésre

egy fiatal nőtlén szorgalmas ma-
lomkezelőt két járatu benzin motor
malmunkba állandó alkalmazásra,
ki a francia kövek kezelését jól
érti Havi fizetése 20 koronn 4%
a tiszta jövedelemből és teljes ellá-
tás. Románul beszélni okvetlen
megkivántatik. Ki a motort érti
kezelni, előnyben részesül. Cím
Czigler Testvérek, motormalom,
Acсуva, állomás Acсуca. 699

2 fiatal

Segéd

rőfös, rövid áru üz-
letemben, ki a román
és magyar nyelvet
teljesen bírja, azonnal

felvétetik.

Buder Ferenc

utóda 707

Belényes.

BRAUN EDE tüzifaraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tüzifa első osztályu bükk hasáb

„ „ „ cser hasáb

„ „ „ bükk dorong

„ „ „ tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

375

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár“

részvényeseinek

vasárnap, 1908. évi január hó 26-án d. e. 10 órakor az intézet üléstermében

(Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

67-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 28. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1907. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása
3. Netáni indítványok. (Alapszabályok 23. §-a.)

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű kép-
viselői kéreknek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig
ezenkívül meghatalmazásaikat 1908. évi január hó 25-ig az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéte-
ményezni sziveskedjenek.

Aradon, 1908. évi január hó 8-án.

371

Az igazgatóság